

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ประจำปี พ.ศ. 2563 – 2565

จัดทำโดย

งานประชาสัมพันธ์ ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

เทศบาลเมืองมหาสารคาม

ส่วนที่ 1

บทนำ

เทศบาลเมืองมหาสารคามในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยได้กำหนดกรอบ ความเป็นอิสระในการกำหนด นโยบายที่จะดำเนินการบริหารด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยถ่ายโอนภารกิจในการให้บริการสาธารณะ ที่จำเป็น และรายได้ที่รัฐจัดเก็บได้ให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานในการให้บริการของ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นทุก ๆ ด้าน เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สามารถกำหนดรูปแบบและทิศทางในการ บริหารงานและการ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สมดุล มีประสิทธิภาพและบรรลุตามความมุ่งหมาย อันจะส่งผลให้ เมือง มหาสารคามสามารถบำบัดทุกข์ บำรุงสุขและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้นได้อย่างมี ประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนซึ่งหนึ่งในภารกิจที่ได้รับ การถ่ายโอนคือภารกิจ ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว เทศบาลเมือง มหาสารคาม จึงได้จัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2563 – 2565 ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) เทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อเป็นกรอบ และแนวทางในการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ประวัติความเป็นมาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ท้องถิ่นเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น เทศบาลเมืองมหาสารคาม เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2479 มีคณะเทศมนตรีชุดแรกเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 ในการจัดตั้งเทศบาลเมือง มหาสารคามในช่วงแรกๆ ปรากฏว่ายังมีผู้ให้ความสนใจน้อยในการที่จะบริหารเทศบาล แต่ระยะต่อมาจึงได้เริ่มแข่งขันกันมากขึ้น ก่อนที่ นายบุญช่วย อรรถากร จะดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนั้น ได้ประกอบธุรกิจร้านขายหนังสือ ต่อมาได้ขยายกิจการกว้างขวางขึ้นจนกลายเป็นร้านสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในเมืองมหาสารคามภายใต้ชื่อ “ห้างธรรมอุดม พาณิชย์” นายบุญช่วย อรรถากร ได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรี เป็นระยะๆ หลังจากนั้นได้ดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีอีกหลายวาระ จนถึงช่วงสุดท้ายคือ พ.ศ. 2477 - 2511 รวมเป็นเวลา 22 ปี สำนักงานเทศบาลเมือง มหาสารคาม ระยะเริ่มแรกได้อาศัยสถานที่สโมสรเสื่อป่าเป็นที่ทำการของสำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม จนถึง พ.ศ. 2493 จึงย้ายไปอยู่สุขศาลา อำเภอเมืองมหาสารคาม เป็นเวลา 5 ปีเศษ แล้วย้ายสำนักงานมาขึ้นบนตึกแถว 2 ชั้น (ปัจจุบันคือบริเวณตลาดสด) จนถึง พ.ศ. 2503 จึงย้ายมาอยู่อาคารหลังใหม่ และต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ได้ย้ายสำนักงานไปสร้างในที่ดิน ซึ่งมีผู้อุทิศให้ จำนวน 10 ไร่ เป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น ดังในปัจจุบัน

ตราเทศบาลเมืองมหาสารคาม

มีลักษณะเป็นตราพระอาทิตย์ หรือสุริยเทพ โดยคตินิยมถือว่าพระอาทิตย์ เป็นดวงดาวที่ใหญ่ที่สุดของจักรวาล โดยทางประเพณีโบราณเชื่อว่า พระอาทิตย์เป็นเทพที่สูงศักดิ์องค์หนึ่ง ทั้งเป็นเทพที่ไม่โปรดการรบราฆ่าฟัน

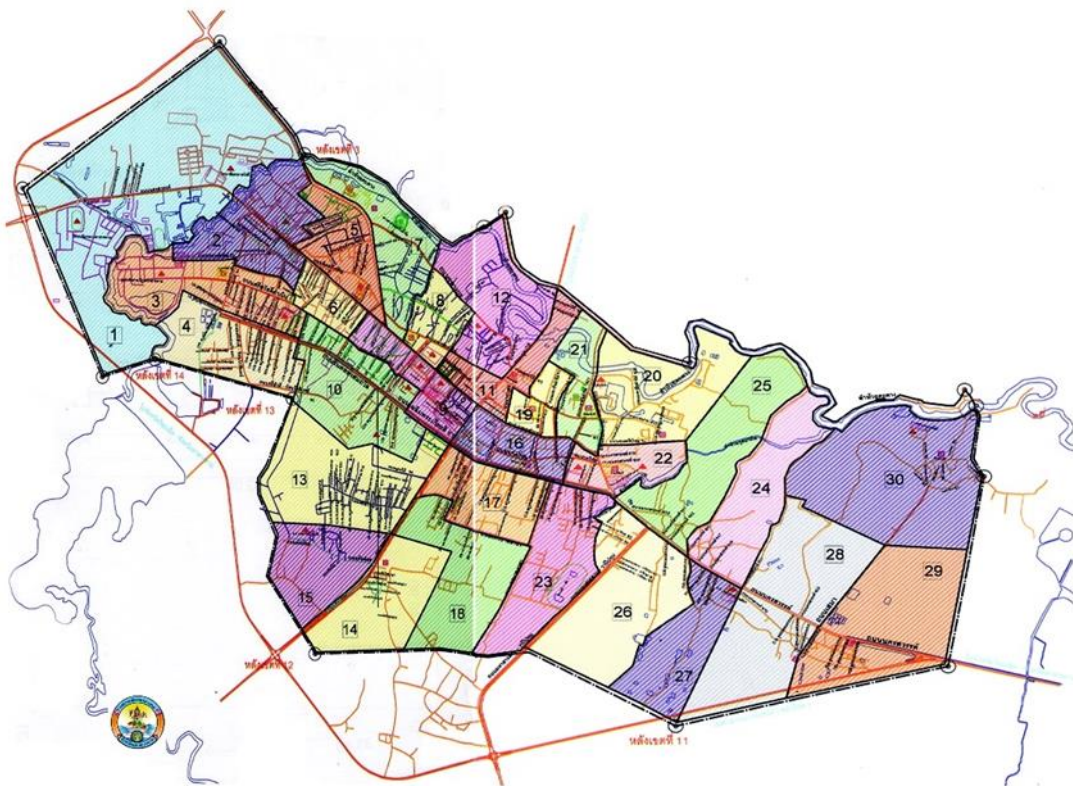
วิสัยทัศน์เทศบาลเมืองมหาสารคาม

“องค์กรคุณภาพ การศึกษาเด่น
เป็นเมืองน่าอยู่ สู้สังคมเป็นสุข”

พันธกิจเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1. พัฒนาศักยภาพขององค์กรให้เป็นองค์กรคุณภาพ
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้
3. พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต สร้างสังคมให้มีความสุขส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้ เข้มแข็งและสร้างสรรค์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

แผนที่เทศบาลเมืองมหาสารคาม

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

1. ด้านกายภาพ

1.1 ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล (แผนที่ประกอบ)

สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม ตั้งอยู่เลขที่ 27 ถนนผังเมืองบัญชา ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 เขตเทศบาลมีพื้นที่ 24.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 15,087.5 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 475 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ มีอาณาเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง	อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศใต้	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงนาง	อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขวา	อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน	อำเภอเมืองมหาสารคาม

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นที่ราบสูงรูปกระทะคว่ำมีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 130 - 230 เมตร มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายมีคลองหลายสายซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญไหลผ่านตัวเมือง ได้แก่ คลองสมถวิลอยู่ด้านทิศใต้ของตัวเมือง ห้วยคะคางไหลผ่านตัวเมืองทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และลำรางกุดนางใย ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของตัวเมือง

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อนในช่วงฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว ในช่วงมรสุมฤดูร้อนจะได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียซึ่งทำให้เกิดฝนตก สภาพโดยทั่วไปจะมีลักษณะฝนตกสลับกับอากาศแห้ง แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ได้แก่

- 1) ฤดูร้อน ช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนพฤษภาคม เป็นช่วงเปลี่ยนจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
- 2) ฤดูฝน ช่วงกลางเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย
- 3) ฤดูหนาว ช่วงกลางเดือนตุลาคม - เดือนกุมภาพันธ์ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากประเทศมองโกเลียและจีน

อุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2561)

ปี พ.ศ. 2559 จังหวัดมหาสารคามมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 28.62 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 9.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 42.5 องศาเซลเซียส ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2559

ลำดับที่	เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	ความชื้นสัมพัทธ์ (%)
1	มกราคม	9.7	36.5	25.10	71.65
2	กุมภาพันธ์	9.5	37.7	24.21	62.09
3	มีนาคม	14.0	41.7	30.07	58.35

4	เมษายน	23.0	42.5	33.40	56.68
5	พฤษภาคม	22.8	41.0	31.76	70.21
6	มิถุนายน	23.0	38.5	30.46	73.72
7	กรกฎาคม	23.5	36.8	29.28	78.84
8	สิงหาคม	22.8	36.2	29.39	77.60
9	กันยายน	22.5	35.2	28.50	82.55
10	ตุลาคม	22.7	35.5	28.71	77.58
11	พฤศจิกายน	17.6	35.1	27.37	73.75
12	ธันวาคม	14.5	35.2	25.18	68.18
รวม	-	225.6	451.9	343.43	851.2
เฉลี่ย	-	18.8	37.66	28.62	70.93

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2562)

ปี พ.ศ. 2560 จังหวัดมหาสารคามมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 28.10 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 9.7 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 39.8 องศาเซลเซียส ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2560

ลำดับที่	เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)
1	มกราคม	16.3	33.3	26.01	68.90
2	กุมภาพันธ์	15.0	38.6	25.86	63.29
3	มีนาคม	18.0	39.8	29.05	68.50
4	เมษายน	19.1	39.4	30.57	66.25
5	พฤษภาคม	23.0	39.2	29.87	74.98
6	มิถุนายน	23.7	36.3	29.92	75.07
7	กรกฎาคม	23.5	36.2	28.48	79.39
8	สิงหาคม	23.3	37.0	29.34	78.27
9	กันยายน	24.0	35.4	29.36	79.65
10	ตุลาคม	20.5	34.2	27.78	78.44
11	พฤศจิกายน	17.0	35.5	26.91	69.70
12	ธันวาคม	9.7	33.5	24.08	68.90
รวม	-	233.1	438.4	337.23	871.34
เฉลี่ย	-	19.43	36.53	28.10	72.61

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2562)

ปี พ.ศ. 2561 จังหวัดมหาสารคามมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 28 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 11.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 40.3 องศาเซลเซียส ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2561

ลำดับที่	เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)
1	มกราคม	13.4	35.1	25.13	69.89
2	กุมภาพันธ์	11.6	36.6	25.14	68.46
3	มีนาคม	17.7	39.5	28.11	66.79
4	เมษายน	16.0	40.3	29.20	68.05
5	พฤษภาคม	22.8	37.7	29.78	75.77
6	มิถุนายน	22.7	37.2	29.78	74.38
ลำดับที่	เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)
7	กรกฎาคม	23.6	35.5	28.71	78.40
8	สิงหาคม	23.6	35.3	28.58	77.55
9	กันยายน	22.5	36.2	29.08	76.42
10	ตุลาคม	21.2	36.4	28.66	72.42
11	พฤศจิกายน	16.5	36.5	27.44	68.45
12	ธันวาคม	17.0	36.0	26.38	65.65
รวม	-	228.6	442.3	335.99	862.23
เฉลี่ย	-	19.05	36.86	28	71.85

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2562)

ปริมาณน้ำฝนในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2561)

ปริมาณน้ำฝนรวม ปี พ.ศ. 2559 วัดปริมาณน้ำฝนได้ 1729.8 มิลลิเมตร

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2559 ปริมาณ 144.15 มิลลิเมตร

- จำนวนวันที่มีฝนตก ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 107 วัน

- ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด วัดได้เมื่อเดือน กันยายน 2559 เท่ากับ 376.7 มิลลิเมตร

ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2559

ลำดับที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
1	มกราคม	40.8	3
2	กุมภาพันธ์	0	0
3	มีนาคม	1.4	1
4	เมษายน	141.1	5
5	พฤษภาคม	169.6	12
6	มิถุนายน	233.8	13
7	กรกฎาคม	258.0	16
8	สิงหาคม	355.9	18

9	กันยายน	376.7	22
10	ตุลาคม	118.6	13
11	พฤศจิกายน	33.9	4
12	ธันวาคม	0	0
รวม	-	1729.8	107
เฉลี่ย	-	144.15	8.92

ปริมาณน้ำฝนรวม ปี พ.ศ. 2560 วัดปริมาณน้ำฝนได้ 1891.2 มิลลิเมตร

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2560 ปริมาณ 1891.2 มิลลิเมตร

- จำนวนวันที่มีฝนตก ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 117 วัน

- ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด วัดได้เมื่อเดือน กรกฎาคม 2560

เท่ากับ 452.9 มิลลิเมตร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2560

ลำดับที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
1	มกราคม	6.4	3
2	กุมภาพันธ์	0.1	1
3	มีนาคม	129.8	12
4	เมษายน	43.8	3
5	พฤษภาคม	324.9	19
6	มิถุนายน	134.0	15
7	กรกฎาคม	452.9	19
8	สิงหาคม	256.3	16
9	กันยายน	194.7	20
10	ตุลาคม	343.1	12
11	พฤศจิกายน	1.0	2
12	ธันวาคม	4.2	1
รวม	-	1891.2	117
เฉลี่ย	-	157.6	9.75

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2562)

ปริมาณน้ำฝนปี พ.ศ. 2561

ปริมาณน้ำฝนรวม ปี พ.ศ. 2561 วัดปริมาณน้ำฝนได้ 1233.5 มิลลิเมตร

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2561 ปริมาณ 102.80 มิลลิเมตร

- จำนวนวันที่มีฝนตก ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 100 วัน

- ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด วัดได้เมื่อเดือน พฤษภาคม 2561

เท่ากับ 271.7 มิลลิเมตร ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2561

ลำดับที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
1	มกราคม	1.9	1
2	กุมภาพันธ์	7.3	1
3	มีนาคม	59.9	6
4	เมษายน	188.8	10
5	พฤษภาคม	217.7	18
6	มิถุนายน	149.3	12
7	กรกฎาคม	245.3	18
8	สิงหาคม	153.9	15
9	กันยายน	158.4	12
10	ตุลาคม	23.6	4
11	พฤศจิกายน	27.4	3
12	ธันวาคม	0	0
รวม	-	1233.5	100
เฉลี่ย	-	102.80	8.33

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2562)

1.4 ลักษณะของดิน

เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ แต่มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้า อย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบันได้มีการใช้ประโยชน์ในการทำนา ปลูกพืชไร่ และไม้ผลบางชนิดแต่ให้ผลผลิตต่ำหรือ ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะใช้ทำนามักได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากดินเก็บกักน้ำได้น้อย

(ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน, 2562)

2. ด้านการเมือง/ การปกครอง

2.1 เขตการปกครอง

องค์กรเทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ประกอบด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่น โดยสภาเทศบาลเมืองมหาสารคามทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีจำนวน 18 คน และมีนายกเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร

สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและอยู่ในตำแหน่งวาระละ 4 ปี มี 3 เขตเลือกตั้งๆ ละ 6 คน จำนวน 18 คน มีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง และรองนายกเทศมนตรีจำนวน 3 คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน และเลขาธิการนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน ซึ่งมาจากนายกเทศมนตรีแต่งตั้ง

2.2 การเลือกตั้ง

เทศบาลเมืองมหาสารคามแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 3 เขต มีจำนวนชุมชนทั้งสิ้น 30 ชุมชน ดังนี้

ตาราง : แสดงเขตการเลือกตั้งของชุมชนทั้ง 30 ชุมชน ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

เขต 1	เขต 2	เขต 3
<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนตักสิลา• ชุมชนศรีสวัสดิ์ 1• ชุมชนศรีสวัสดิ์ 2• ชุมชนศรีสวัสดิ์ 3• ชุมชนปัจฉิมทัศน์ 1• ชุมชนปัจฉิมทัศน์ 2• ชุมชนธัญญา 4• ชุมชนศรีมหาสารคาม• ชุมชนเครือวัลย์ 2	<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนธัญญา 1• ชุมชนธัญญา 2• ชุมชนธัญญา 3• ชุมชนสามัคคี 1• ชุมชนสามัคคี 2• ชุมชนมหาชัย• ชุมชนโพธิ์ศรี 1• ชุมชนโพธิ์ศรี 2• ชุมชนนาควิชัย 1	<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนเครือวัลย์ 1• ชุมชนนาควิชัย 2• ชุมชนนาควิชัย 3• ชุมชนอภิสิทธิ์ 1• ชุมชนอภิสิทธิ์ 2• ชุมชนอุทัยทิศ 1• ชุมชนอุทัยทิศ 2• ชุมชนอุทัยทิศ 3• ชุมชนอุทัยทิศ 4• ชุมชนส่องเหนือ• ชุมชนส่องใต้• ชุมชนบ้านแมด

3. ประชากร

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจำนวนประชากร

เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีจำนวนประชากร/ คน แยกตามปีได้ดังนี้

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม
2559	22,801	30,903	53,704
2560	22,563	29,944	52,507
2561	22,403	29,293	51,696
2562	21,815	28,026	49,841

* หมายเหตุ ปี พ.ศ. 2562 ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562

(ที่มา : กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

ตาราง : แสดงสถิติจำนวนประชากร ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยแยกรายละเอียดตามจำนวนประชากรและชุมชน พ.ศ. 2562

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
1	เครือวัลย์ 2	289	293	582
2	อุทัยทิศ 4	256	316	572
3	ตักสิลา	1,018	1,111	2,129
4	บ้านแมด	419	461	880
5	นาควิชัย 3	462	528	990

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
6	ศรีสวัสดิ์ 3	485	546	1,031
7	เครือวัลย์ 1	599	638	1,237
8	ส่องใต้	518	571	1,089
9	อุทัยทิศ 1	486	559	1,045
10	มหาชัย	394	483	877
11	อุทัยทิศ 2	587	657	1,244
12	อุทัยทิศ 3	698	762	1,460
13	ส่องเหนือ	572	605	1,177
14	โพธิ์ศรี 2	673	704	1,377
15	นาควิชัย 2	836	863	1,699
16	อภิสิทธิ์ 1	379	418	797
17	ปัจฉิมทัศน์ 2	568	623	1,191
18	ัญญา 2	536	613	1,149
19	อภิสิทธิ์ 2	580	645	1,225
20	ัญญา 3	518	583	1,101
21	ศรีมหาสารคาม	567	1,106	1,673
22	ัญญา 1	765	816	1,581
23	สามัคคี 1	544	607	1,151
24	ัญญา 4	794	951	1,745
25	สามัคคี 2	743	866	1,609
26	โพธิ์ศรี 1	679	714	1,393
27	ปัจฉิมทัศน์ 1	968	1,535	2,503
28	ศรีสวัสดิ์ 1	533	647	1,180
29	นาควิชัย 1	785	870	1,655
30	ศรีสวัสดิ์ 2	4,829	8,539	13,368
	ไม่กำหนดชุมชน	9	9	18
	รวมประชากรทั้งสิ้น	22,089	28,639	50,728

(ที่มา : กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

3.2 ข้อมูลพื้นฐาน

จำนวนประชากรตามช่วงอายุ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2562

รายการ	ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562
ประชากรทั้งหมดตามทะเบียนราษฎร	53,704	52,385	51,573	50,606
แบ่งตามเพศ				
ชาย	22,801	22,497	22,335	22,021
หญิง	30,903	29,888	29,238	28,585
แบ่งตามช่วงอายุ				

0 - 3 ปี	1,568	1,517	1,386	1,362
4 - 6 ปี	1,176	1,171	1,177	1,171
7 - 10 ปี	1,721	1,652	1,575	1,567
11 - 13 ปี	1,435	1,440	1,472	1,465
14 - 16 ปี	1,435	1,416	1,361	1,377
17 - 20 ปี	9,855	8,372	7,945	7,075
21 - 30 ปี	13,156	13,485	13,214	13,096
31 - 40 ปี	5,476	5,337	5,222	5,216
41 - 50 ปี	6,034	5,997	5,875	5,800
51 - 60 ปี	5,591	5,607	5,672	5,738
60 ปีขึ้นไป	6,140	6,391	6,674	6,739

(ที่มา : กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมือง “ดักลิลานคร” เนื่องจากเป็นที่รวมของสถานศึกษาในระบบโรงเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษาเกือบทุกสังกัดกระจายอยู่ในจังหวัด โดยในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม สามารถจำแนกตามระบบการศึกษาและสังกัด ได้ดังนี้

- สถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาจำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย

- (1) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- (2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย

- (1) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
- (2) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

- สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย

- (1) โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม
- (2) เรียนอนุบาลมหาสารคาม

- สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 26

จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย

- (1) โรงเรียนสารคามพิทยาคม
- (2) โรงเรียนผดุงนารี

สถานศึกษาสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- (1) มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตมหาสารคาม

- สถานศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

- (1) วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม

- สถานศึกษาอื่นๆ ประกอบด้วย
 - (1) โรงเรียนอนุบาลกิตติยา(เอกชน)
 - (2) โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม (เอกชน)
 - (3) โรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์(เอกชน)
 - (4) โรงเรียนอภิสิทธิ์ปัญญา(เอกชน)
- สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย
 - (1) โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร
 - (2) โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา
 - (3) โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย
 - (4) โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา
 - (5) โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี
 - (6) โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ
 - (7) โรงเรียนเทศบาลบ้านแมด

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้ทำการเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีครูจำนวน 182 คน เป็นชาย จำนวน 50 คน หญิง 132 คน และมีนักเรียนจำนวน 3,027 คน ดังนี้

- นักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 710 คน
- นักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 1,407 คน
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 910 คน

โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

- 1) โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น - ตอนปลาย)
- 2) โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)
- 3) โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)
- 4) โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)
- 5) โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)

(ที่มา : กองการศึกษา ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

แบบข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ที่	โรงเรียน	ระดับอนุบาล				ระดับประถมศึกษา							ระดับมัธยมศึกษา					
		อ.1 (คน)	อ.2 (คน)	อ.3 (คน)	รวม	ป.1 (คน)	ป.2 (คน)	ป.3 (คน)	ป.4 (คน)	ป.5 (คน)	ป.6 (คน)	รวม (คน)	ม.1 (คน)	ม.2 (คน)	ม.3 (คน)	รวม (คน)	ม.ปลาย ม.4-6	รวม
1	เทศบาลบูรพาพิทยาคาร	63	53	71	187	73	75	59	65	56	75	403	200	133	116	449	111	1,150
2	เทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา	40	44	45	129	40	46	41	47	53	43	270	22	15	11	48	-	447
3	เทศบาลบ้านส่องนางใย	54	57	60	171	59	54	62	58	71	65	369	54	66	73	193	-	733
4	เทศบาลสามัคคีวิทยา	31	30	32	93	22	37	26	33	27	22	167	20	32	25	77	-	337
5	เทศบาลโพธิ์ศรี	15	22	9	46	21	11	13	12	10	15	82	-	-	-	-	-	128
6	เทศบาลบ้านค้อ	23	24	24	71	20	11	22	15	14	15	97	14	5	13	32	-	200
7	เทศบาลบ้านแมต	7	4	2	13	5	1	2	4	4	3	19	-	-	-	-	-	32
รวมทั้งสิ้น		233	234	243	710	240	235	225	234	235	238	1407	310	251	238	799	111	3,027
จำนวนห้องเรียน		14	11	12	37	10	9	9	9	9	8	54	8	9	10	27	2/2/3	125

(ที่มา : กองการศึกษา ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

4.2 การสาธารณสุข

โรงพยาบาลในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

(1) โรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 1 แห่ง เตียงคนไข้ จำนวน 580 เตียง

ที่ตั้ง : 1105 ถนนผดุงวิทย์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ : 0-4371-1289 , 0-4371-1463 , 0-4374-0993 – 6 โทรสาร : 0-4371-1433

สถิติผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2559-2561

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ป่วยใน	จำนวนผู้ป่วยนอก	รวม
2559	39,175 คน	147,981 คน	187,156 คน
2560	38,452 คน	146,452 คน	184,904 คน
2561	38,608 คน	146,811 คน	185,619 คน

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2559

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	โรคต้อกระจกในวัยสูงอายุ	Senile Cataract	1,597
2	โรคไส้ติ่งอักเสบเฉียบพลัน	Acute Appendicitis	1,448
3	โรคท้องร่วง	Diarrhoea	1,419
4	อาการบาดเจ็บที่ศีรษะ	Intracranial injury	1,324
5	โรคไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	1,145

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ในรอบปี 2560

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	โรคต้อกระจกในวัยสูงอายุ	Senile Cataract	1,423
2	โรคไส้ติ่งอักเสบเฉียบพลัน	Acute Appendicitis	1,405
3	โรคไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	1,365
4	การคลอดเองครรภ์เดียว	Single spontaneous delivery	1,344
5	อาการบาดเจ็บที่ศีรษะ	Intracranial injury	1,253

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2561

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	อาการบาดเจ็บที่ศีรษะ	Intracranial injury	1,603
2	โรคหลอดเลือดสมอง	Cerebral infarction	1,343
3	โรคไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	1,290
ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
4	โรคไส้ติ่งอักเสบเฉียบพลัน	Acute Appendicitis	1,259
5	โรคต้อกระจกในวัยสูงอายุ	Senile Cataract	1,230

(ที่มา : โรงพยาบาลมหาสารคาม, 2562)

(2) โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จำนวน 1 แห่ง เตียงคนไข้ จำนวน 74 เตียง

ที่ตั้ง : ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ : 0-4371-1289 , 0-4371-1463 , 0-4374-0993 – 6 โทรสาร : 0-4371-1

สถิติผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2559-2561

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ป่วยใน	จำนวนผู้ป่วยนอก	รวม
2559	2,148 คน	122,577 คน	142,616 คน
2560	2,079 คน	134,879 คน	155,303 คน
2561	2,524 คน	141,734 คน	165,852 คน

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2559

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี	จำนวนครั้ง/ปี
1	โรคการติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบน	Acute upper respiratory infections	5,004	5,994
2	โรคความดันโลหิตสูง	Hypertensive diseases	1,238	5,338
3	โรคไตเรื้อรัง	Chronic kidney disease	387	4,890
4	โรคเบาหวาน แบบที่ 2	Diabetes mellitus type 2	758	4,883
5	โรคความผิดปกติของกล้ามเนื้อ	Other disorders of muscle	2,533	4,873

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2560

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี	จำนวนครั้ง/ปี
1	โรคคอหอยส่วนจมูกอักเสบเฉียบพลัน (ไข้หวัด)	Acute nasopharyngitis (common cold)	6,064	7,120
2	โรคความผิดปกติของกล้ามเนื้อ	Other disorders of muscle	3,356	6,691
3	โรคไตเรื้อรัง	Chronic kidney disease	467	5,584
4	โรคความดันโลหิตสูง	Hypertensive diseases	1,226	4,966
5	โรคเบาหวาน แบบที่ 2	Diabetes mellitus type 2	843	4,632

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี 2561

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี	จำนวนครั้ง/ปี
1	โรคความผิดปกติของกล้ามเนื้อ	Other disorders of muscle	3,451	7,920
2	โรคคอหอยส่วนจมูกอักเสบเฉียบพลัน (ไข้หวัด)	Acute nasopharyngitis (common cold)	6,004	7,245
3	โรคความผิดปกติของฟัน	Other disorders teeth	3,230	5,360
4	โรคไตเรื้อรัง	Chronic kidney disease	177	5,169
5	โรคความดันโลหิตสูง	Hypertensive diseases	1,324	4,774

(ที่มา : โรงพยาบาลสุทธาเวช, 2562)

(3) โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 1 แห่ง เพียงคนไข้ จำนวน 50 เพียง

ที่ตั้ง : โรงพยาบาลมหาสารคาม อินเตอร์เนชั่นแนล ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ : 0-4372-1770 , 0-4372-3669

- ศูนย์บริการสาธารณสุข มีจำนวน 5 แห่ง ได้แก่

(1) ศูนย์บริการสาธารณสุข (ศูนย์บูรพา) สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

(2) ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองสามัคคี สังกัด โรงพยาบาลมหาสารคาม

(3) ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองอุทัยทิศ สังกัด โรงพยาบาลมหาสารคาม

(4) ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองราชภัฏศรีสวัสดิ์ สังกัดโรงพยาบาลมหาสารคาม

(5) ศูนย์บริการทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- คลินิกเอกชน มีจำนวน 54 แห่ง ได้แก่

(1) คลินิกเวชกรรม จำนวน 41 แห่ง

(2) คลินิกทันตกรรม จำนวน 4 แห่ง

(3) คลินิกผดุงครรภ์ จำนวน 4 แห่ง

(4) คลินิกแพทย์แผนไทย จำนวน 3 แห่ง

(5) คลินิกแล็บ จำนวน 1 แห่ง

- บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานที่ในสถานพยาบาลสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

(ศูนย์บริการทางแพทย์บูรพา)

(1) พยาบาล จำนวน 6 คน (2) นักกายภาพ จำนวน 2 คน

(3) นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 2 คน (4) แพทย์แผนไทย จำนวน 1 คน

(5) อสม. จำนวน 265 คน

(ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

ชมรมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในเขตเทศบาล จำนวน 9 ชมรม ได้แก่

- (1) ชมรมแต่งผม-เสริมสวย เทศบาลเมืองมหาสารคาม
- (2) ชมรมตลาดสดเทศบาลเมืองมหาสารคาม
- (3) ชมรมตลาดโต้รุ่งเทศบาลเมืองมหาสารคาม
- (4) ชมรมร้านอาหาร
- (5) ชมรม อสม.
- (6) ชมรมออกกำลังกาย
- (7) ชมรมผู้สูงอายุ
- (8) ชมรมคนพิการ
- (9) ชมรมตลาดห้าแยก

(ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

4.3 อาชญากรรมและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ด้านอาชญากรรม

ด้านอาชญากรรม ด้านความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสวัสดิการสังคมและด้านยุติธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการของประชาชน พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญประเด็นอาชญากรรมที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ด้านอาชญากรรม พบว่า ประชาชนต้องการในเจ้าหน้าที่ของรัฐสร้างความคุ้นเคยในเครื่องญาติด้านความผูกพัน ในขณะเดียวกันอยากให้จังหวัดประกาศให้เป็นเมืองปลอดภัย และให้ช่วยกันสร้างวินัยในครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา
- 2) ด้านความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า ต้องการสร้างความอบอุ่นในครอบครัวและต้องการให้รัฐช่วยสร้างสังคมให้ปลอดภัย
- 3) ด้านสวัสดิการสังคม พบว่า ประชาชนต้องการให้รัฐจัดให้มีสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมทั่วถึง เสมอภาคและเป็นธรรม อยากให้รัฐช่วยให้ประชาชนกินอิ่ม นอนอุ่น ทุนมี หนี้หมด มีระบบสวัสดิการให้ทั่วถึงตามรูปแบบสหกรณ์ มีการส่งเสริมอาสาสมัครประจำชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังต้องการส่งเสริมด้านการประกวดหมู่บ้านปลอดภัย
- 4) ด้านยุติธรรม พบว่า ประชาชนต้องการให้รัฐใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ต้องการตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดโดยเฉพาะคดีอาญา ทั้งที่ยอมความได้และยอมความไม่ได้ ก่อนที่จะมีการดำเนินคดีต่อศาล รวมถึงต้องการอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ประชาชนต้องการให้มีคณะกรรมการปรองดองประจำชุมชน ให้ทุกหมู่บ้านสร้างเงื่อนไขหรือมีข้อบังคับของหมู่บ้าน รวมถึงประชาชนยังต้องการให้มีการสร้างความเป็นธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ครอบคลุมในทุกระดับ ทุกปัญหา ทุกภาคส่วน และทุกชนชั้น

ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลเมืองมหาสารคามมีฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดเทศบาล เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์และบุคลากรในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) สถานีดับเพลิง จำนวน 2 ศูนย์ คือ
 - สถานีดับเพลิงศูนย์สุริยา สถานีที่ตั้งเลขที่ 27 ถนนผังเมืองบัญชา ตำบลตลาดอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
 - สถานีดับเพลิงย่อยเลิงน้ำจั้น สถานีที่ตั้งเลขที่ 182 ถนนจุฑาธุช อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 2) ยานพาหนะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประกอบด้วย
 - (1) รถยนต์ดับเพลิง จำนวน 3 คัน
 - (2) รถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิง จำนวน 6 คัน แยกเป็น
 - ขนาดความจุ 10,000 ลิตร จำนวน 2 คัน
 - ขนาดความจุ 8,000 ลิตร จำนวน 2 คัน
 - ขนาดความจุ 7,000 ลิตร จำนวน 2 คัน
 - (3) รถยนต์กู้ภัยอเนกประสงค์พร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต จำนวน 1 คัน
 - (4) รถยนต์ตรวจการณ์ จำนวน 2 คัน
- 3) วัสดุ อุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย
 - (1) เรือท้องแบน จำนวน 1 ลำ
 - (2) เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม จำนวน 1 เครื่อง
 - (3) เครื่องสูบน้ำฮอนด้า จำนวน 4 เครื่อง
 - (4) เครื่องสูบน้ำคูโบต้า จำนวน 4 เครื่อง
 - (5) วิทยุสื่อสาร แยกเป็น
 - วิทยุสื่อสารชนิดมือถือ จำนวน 15 เครื่อง
 - วิทยุสื่อสารประจำศูนย์ จำนวน 3 เครื่อง
 - วิทยุสื่อสารประจำรถยนต์ จำนวน 8 เครื่อง
- 4) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 580 คน
- 5) การปฏิบัติหน้าที่ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2561)
 - (1) ในรอบปีที่ผ่านมา มีการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 335 ครั้ง
 - (2) ในรอบปีที่ผ่านมา มีการฝึกซ้อม จำนวน 72 ครั้ง แยกเป็น
 - ฝึกซ้อมแผนประจำสัปดาห์ จำนวน 48 ครั้ง
 - ฝึกซ้อมดับเพลิงขั้นต้นและอพยพหนีไฟ จำนวน 24 ครั้ง

(ที่มา : ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัด เทศบาลเมืองมหาสารคาม

ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

4.4 ยาเสพติด

ผลการดำเนินงานกิจกรรมด้านยาเสพติด ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ดังนี้

กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน (ครั้ง)	ตรวจ (คน)	พบ (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1. ฝ้าระวังผู้เสพ/ผู้ค้าในชุมชนโดยการสังเกตความเคลื่อนไหว การมั่วสุม การสำรวจ ค้นหาปัจจัยเสี่ยง ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ ยาเสพติด โดย อสม.ในชุมชนฝ้าระวัง ผู้เสพ/ผู้ค้า ทั้ง 30 ชุมชน	12	12	-	-	-
2. ฝ้าระวังผู้เสพ ผู้ค้าในโรงเรียน โดยการสังเกตความเคลื่อนไหว การมั่วสุม การสำรวจ ค้นหาปัจจัยเสี่ยง ประเมินและวิเคราะห์ สถานการณ์ ยาเสพติดในโรงเรียน ในคณะครู นักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ทั้ง 7 โรงเรียน	12	12	963	3	0.31
3. ตรวจปัสสาวะ					
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6	1	1	699	3	0.42
- พนักงานครูเทศบาลเมืองมหาสารคาม	1	1	264	-	-
- พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม (สำหรับผู้ที่ตรวจปัสสาวะพบผลบวก ส่งเข้ารับการรักษา)	1	1	396	-	-
4. ร่วมตรวจปัสสาวะผู้คัดเลือกทหารกองเกิน ตำบลตลาด	1	1	141	14	9.92

(ที่มา : กองสวัสดิการสังคม, 2561)

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขด้านยาเสพติด

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
1. ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน 2. ยังตรวจพบสารเสพติดในสถานศึกษา	1. สรรหาบุคลากรทดแทนตำแหน่งว่าง 2. สรรหาบุคลากรที่สามารถ กำกับ ดูแล ด้านยาเสพติดในสถานศึกษา

4.5 การสังคมสงเคราะห์

เทศบาลเมืองมหาสารคามได้ดำเนินการโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตเทศบาลฯ ในหลายด้าน อาทิ

1) โครงการดูแลผู้ป่วยถึงบ้านด้วยใจห่วงใยและเอื้ออาทรคนมหาสารคามไม่ทอดทิ้งกัน

การเยี่ยมบ้านเป็นบริการเชิงรุกเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เหมาะสมกับภาวะสุขภาพ รูปแบบการเยี่ยมบ้านขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่เพื่อสร้างคุณค่างานเยี่ยมบ้าน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของงานปฐมภูมิให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้สูงอายุ ผู้พิการ/ด้อยโอกาส/ทุพพลภาพ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้ติดยาเสพติด และผู้ป่วยจิตเวช ร้อยละ 90 ของโครงการได้รับการบริการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน

สถิติการออกปฏิบัติงานเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง

พ.ศ.2559 (ราย)	พ.ศ.2560 (ราย)	พ.ศ.2561 (ราย)	พ.ศ.2562 (ราย)
9	13	12	9

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

2) โครงการป้องกันและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า

การให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สุนัขและแมว โดยดำเนินการเชิงรุกทั้งให้บริการออกหน่วยเคลื่อนที่ตามชุมชนต่างๆ ครอบคลุมทั้ง 30 ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม สรุปลผลการสำรวจสัตว์ จำนวน 3,710 ตัว

สัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีน จำนวน 4,007 ตัว คิดเป็นร้อยละ 108 แยกเป็น

- สัตว์ฉีดวัคซีนกับเทศบาล จำนวน 4,007 ตัว คิดเป็นร้อยละ 100
- สัตว์ฉีดวัคซีนกับคลินิก จำนวน - ตัว คิดเป็นร้อยละ -
- สัตว์ที่เจ้าของฉีดวัคซีนเอง จำนวน - ตัว คิดเป็นร้อยละ -
- สัตว์ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน จำนวน - ตัว คิดเป็นร้อยละ -

(ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

3) โครงการเด็กด้อยโอกาส

เป้าหมายการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
● กลุ่มเด็กด้อยโอกาสที่ถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง กำพร้า เด็กสลัมชุมชนแออัด	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชุมชนโพธิ์ศรี 1 หน้าวัดประชาบำรุง และทำกิจกรรมนอกสถานที่ต่างๆ
● กลุ่มเด็กพฤติกรรมไม่เหมาะสม อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ยาเสพติด เด็กมั่วสุมในสถานบริการเรีงรมย์ เด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควร เด็กที่อยู่ในสถานพินิจ และเด็กเกเรติดเกมเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่จบ	ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและแนวทางการช่วยเหลือที่บ้านและที่เด็กรวมตัวกันอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

● กลุ่มเด็กพิการ ทางจิตใจ ทางอารมณ์ทางปัญญา การเรียนรู้	ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บ้านและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ
● กลุ่มเด็กขาดโอกาส ยากจน ลูกกรรมกรก่อสร้าง ลูกกรรมกรว่างงาน	ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บ้านและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ
● กลุ่มเด็กไม่ได้รับสัญชาติไทยเด็กไม่มีสูติบัตรหรือ ทะเบียนบ้าน	ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บ้านและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ
● กลุ่มเด็กได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เด็กเป็นโรคเอดส์ เด็กกำพร้าเพราะพ่อแม่เสียชีวิต หรือพ่อแม่เสียชีวิตเพราะโรคเอดส์	ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บ้านและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ

(ที่มา : กองสวัสดิการสังคม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

4) โครงการสร้างหลักประกันรายได้แก่ผู้สูงอายุ
เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการจ่ายเงินสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ทั้ง 30 ชุมชน ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

สถิติรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

พ.ศ.2559 (คน)	พ.ศ.2560 (คน)	พ.ศ.2561 (คน)	พ.ศ.2562 (คน)
3,915	3,932	4,129	4,131

หมายเหตุ ปี พ.ศ. 2562 ข้อมูลล่าสุด ณ เดือน พฤษภาคม 2562

(ที่มา : กองสวัสดิการสังคม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

5) โครงการสนับสนุนการเสริมสร้างสวัสดิการทางสังคมให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ
เพื่อสงเคราะห์คนพิการ หรือทุพพลภาพที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สถิติรับเบี้ยยังชีพผู้พิการ

พ.ศ.2559 (คน)	พ.ศ.2560 (คน)	พ.ศ.2561 (คน)	พ.ศ.2562 (คน)
595	653	389	690

หมายเหตุ ปี พ.ศ. 2562 ข้อมูลล่าสุด ณ เดือน พฤษภาคม 2562

(ที่มา : กองสวัสดิการสังคม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

6) โครงการเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์

เพื่อให้ผู้ติดเชื้อเอดส์มีกำลังใจ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สถิติรับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์

พ.ศ.2559 (คน)	พ.ศ.2560 (คน)	พ.ศ.2561 (คน)	พ.ศ.2562 (คน)
54	57	55	55

หมายเหตุ ปี พ.ศ. 2562 ข้อมูลล่าสุด ณ เดือน พฤษภาคม 2562

(ที่มา : กองสวัสดิการสังคม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

7) โครงการบ้านเต็มสุข

ปัจจุบันจังหวัดมหาสารคาม มีผู้สูงอายุมากกว่า 3,000 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ปัญหาที่ตามมา เช่น สุขภาพ ที่อยู่อาศัย ความยากจน เป็นต้น เทศบาลเมืองมหาสารคาม จึงได้ร่วมกับกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองมหาสารคาม และศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองจัดทำระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวทั้งการตรวจสุขภาพ การติดตามเยี่ยมบ้าน การรักษา การให้คำแนะนำดูแลสุขภาพ และการออกกำลังกาย รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากร เพื่อดูแลผู้สูงอายุและปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงนำไปสู่แนวคิดการจัดตั้ง “กองทุน กองบุญ เอื้ออาทร” โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ เป็นตัวแทนจากหลายภาคส่วน เข้ามาร่วมดูแลทั้งกำหนดแนวทางช่วยเหลือ และพิจารณาอนุมัติงบประมาณ เพื่อนำเงินบริจาคไปใช้ในการปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่ยากจน โดยในการดำเนินงานนั้นได้รับความร่วมมือให้ตั้งกล่องรับบริจาค “กองทุนกองบุญ เอื้ออาทร” ที่ธนาคารพาณิชย์ 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอิสลาม ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และเทสโก้ โลตัส สาขาเสริมไทยคอมเพล็กซ์ ซึ่งเทศบาลฯ กำหนดเปิดกล่องรับบริจาคปีละหนึ่งรอบ เพื่อนำงบประมาณที่ได้ไปสมทบกับงบประมาณจัดสรรจาก สปสช. มาช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้พิการที่ยากจนและด้อยโอกาสตามความเหมาะสม

(ที่มา : สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

8) โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุชีวิต

ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคม “สังคมสูงวัย” มาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2548 จากสถิติข้อมูลประชากรพบว่าประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงขึ้นไปร้อยละ 10 และอีก 10 ปีข้างหน้า จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งสังคมไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” เทศบาลเมืองมหาสารคามได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นปุชนิยมบุคคลและเป็นคลังสมองของท้องถิ่น จึงได้จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนผู้สูงอายุชีวิต ” (ผชช.) โดยที่ทำการตั้งอยู่ ณ ศูนย์อาเซียน โรงเรียนสามัคคี

ซึ่งแนวคิดการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ลดการถูกทอดทิ้งจากลูกหลาน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การช่วยเหลือสังคมในกิจกรรมอื่น ๆ

(ที่มา : สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

9) โครงการคนไร้บ้าน

คนไร้บ้าน คนเร่ร่อน หรือ “บุคคลผู้ใช้ชีวิตในพื้นที่สาธารณะ” คนพิการ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องทางกายภาพ หรือด้านจิตใจ ซึ่งลักษณะคนพิการจัดกลุ่มได้ 7 ประเภท ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน หรือสื่อความหมายทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ทางจิตใจหรือพฤติกรรม ทางสติปัญญา ทางการเรียนรู้ และออทิสติก และปัญหาในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่ยากจะเข้าถึงโดยเฉพาะปัญหาสุขภาพ

เทศบาลเมืองมหาสารคามร่วมกับโรงพยาบาล ได้จัดทำโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ เพื่อด้อยโอกาส คนไร้บ้าน และคนพิการในเขตเทศบาลฯ เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลคนไร้บ้านในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม สนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนนโยบาย แก้ไขปัญหา เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มแกนนำเครือข่ายคนไร้บ้าน และส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนมีการขับเคลื่อน การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือให้ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างเหมาะสม

(ที่มา : สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

5. ระบบบริการพื้นฐาน

5.1 การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลกับจังหวัดใกล้เคียง อาศัยทางบกเป็นหลักมีทางหลวงเชื่อมกับจังหวัดต่าง ๆ เดินทางได้อย่างสะดวก มีกิจการรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัดและภายในจังหวัด แยกเป็นการดำเนินการขนส่งภายในจังหวัด และเดินทางสู่กรุงเทพฯ เส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดและเส้นทางเชื่อมระหว่างอำเภอต่างๆ มีการเดินทางโดยรถโดยสารขนาดเล็ก

ถนน

สภาพถนนในเขตเทศบาลเป็นถนนแอสฟัลท์ติก ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและถนนลูกรัง แยกเป็น

- ถนนสายหลักได้แก่ ถนนนครสวรรค์ ถนนริมคลองสมถวิล ถนนผดุงวิถิ

ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 ถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน ถนนนาควิชัย ถนนมหาชัยดำรง ถนนถีนานนท์ ถนนจุฑางกูร ถนนสารคาม-วาปี

- ถนนสายรอง ได้แก่ ถนนวรุฒร ถนนราษฎร์อุทิศ ถนนศรีราชวงศ์ ถนนมนตรีบำรุง

ถนนอรรถปัญญา ถนนธรรมวงศ์สวัสดิ์ ถนนฉิมพลีเจริญ ถนนเสมา 1 สภาพถนน แยกเป็น

- ถนน ค.ล.ส. จำนวน 352 สาย ระยะทาง 130 กิโลเมตร

- ถนนลาดยาง จำนวน 10 สาย ระยะทาง 30 กิโลเมตร

- ถนนลูกรัง จำนวน 20 สาย ระยะทาง 10 กิโลเมตร

สะพาน

สะพานในเขตเทศบาลมีจำนวน 22 แห่ง สะพานลอย จำนวน 4 แห่ง ตั้งอยู่บนถนนนครสวรรค์ จำนวน 2 แห่ง และถนนผดุงวิถิ จำนวน 2 แห่ง ซึ่งเป็นถนนสายหลักที่มีปัญหาการจราจร โดยเฉพาะสะพานลอยคนเดินข้าม ถนนนครสวรรค์ตรงบริเวณตลาดสดเทศบาล การจราจรในเขตเทศบาลจะหนาแน่นในช่วงเช้าและช่วงเย็นบนถนนที่มีสถานศึกษาตั้งอยู่ ได้แก่ ถนนริมคลองสมถวิล ถนนนครสวรรค์ ถนนผดุงวิถิ และถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน

การให้บริการขนส่งมวลชน และการจัดการขนส่งมวลชนในเขตเทศบาล มีดังนี้

(1) จุดรถโดยสารขนาดเล็ก (สองแถว) ซึ่งเอกชนดำเนินการ ได้แก่

- สายบ้านส่อง - มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ขามเรียง)

- สายเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม - มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ศรีสวัสดิ์)

- สายวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม - สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม

- สายที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคาม - มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- สาย บขส. - มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ขามเรียง)

- สายมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ศรีสวัสดิ์) - มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ขามเรียง)

(2) จุดรถสามล้อเครื่องและรถจักรยานยนต์รับจ้าง ได้แก่

- หน้าตลาดสดเทศบาลเมืองมหาสารคาม - สามแยกทางไปจังหวัดกาฬสินธุ์

- หน้าสถานีขนส่งจังหวัดมหาสารคาม - สีแยกวัดสามัคคี

- ภายในสถานีขนส่งจังหวัดมหาสารคาม - หน้าโรงพยาบาลมหาสารคาม

- หน้าธนาคารทหารไทย สาขามหาสารคาม - ด้านข้างห้างเสริมไทยพลาซ่า

- สามแยกร้านนาที่ทอง ทางไปจังหวัดร้อยเอ็ด - หอนาฬิกาข้างโรงเรียนผดุงนารี

- ด้านหลัง บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด สาขามหาสารคาม

(3) จุดรถแท็กซี่มิเตอร์ สอบถามหรือเรียกแท็กซี่ โทร. 043777300 , 043777400

- หน้าสถานีขนส่งจังหวัดมหาสารคาม - หน้าห้างเสริมไทยคอมเพล็กซ์
- หน้าตลาดเอ็กซ์โป

(4) จุดจอดรถภายในเขตเทศบาล (รายการเรียกเก็บ)

- สารคาม-บ้านแก้ง จุดจอด สนามการเกษตร (ก่อนถึงแยกวัดสามัคคี)
- สารคาม-เขว้าใหญ่ จุดจอด สี่แยกแควแดง (เส้นหน้าการเคหะ)
- สารคาม-เชียงยืน จุดจอด สี่แยกแควแดง (เส้นหน้าการเคหะ)
- สารคาม-หนองคู จุดจอด ธนาคารธนชาติ
- สารคาม-โคกก่อ จุดจอด อารีมิตรยนตรการ/หน้าโรงพยาบาล
- สารคาม-โสกแดง จุดจอด หลังวัดนาควิชัย
- สารคาม-ภูดิน-สมศรี จุดจอด หลังตลาดสด ข้างวัดมหาชัย
- สารคาม-แกดำ จุดจอด ข้างโลตัสเสริมไทยพลาซ่า
- สารคาม-หนองหว้า จุดจอด ข้างไปรษณีย์มหาสารคาม
- สารคาม-ห้วยแอ่ง จุดจอด ข้างโรงเรียนผดุงนารี
- สารคาม-มิตรภาพ จุดจอด หลังตลาดสด ข้างวัดมหาชัย

(5) จุดจอดรถภายในเขตเทศบาล (ผู้ประกอบการเอกชน)

- บริษัทโกสุมนขนส่ง
- บริษัทชนะชัยขอนแก่นจำกัด
- บริษัทสารคามเดินรถ
- บริษัทขนส่ง 99 999 จำกัด
- บริษัทสหพันธ์ทัวร์ร้อยเอ็ด
- บริษัททวาปีเดินรถ จำกัด
- บริษัทแสงประทีป จำกัด
- บริษัทสงวนชัยอุบลเดินรถ
- บริษัทหลักเมืองมหาสารคาม
- บริษัทเซตชัยทัวร์
- บริษัทชาญทัวร์

(6) ผู้ประกอบการรถตู้ (ภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองมหาสารคาม)

- ผู้ประกอบการ จำนวน 4 ราย
- รถประกอบการ จำนวน 29 คัน
- เส้นทางเดินรถ จำนวน 4 เส้นทาง

รายละเอียดผู้ประกอบการเดินรถตู้

ลำดับ	ผู้ประกอบการ	เส้นทาง	หมายเลข	จำนวนรถ	เบอร์รถ
1	บริษัทขอนแก่นชนะชัยขนส่ง	อุดรธานี-ร้อยเอ็ด	534	2	3,8
2	บริษัทสงวนชัยแอร์	อุบลราชธานี-ขอนแก่น	268	3	1-3
3	บริษัทแสงประทีป	มหาสารคาม-กาฬสินธุ์	242	6	1-6
4	บริษัทหนองคายรวมมิตร (บริษัทเซตชัยแอร์ ดูแล)	อุดรธานี-บ้านไผ่- ร้อยเอ็ด	233	18	1-18

(ที่มา : กองคลัง (สถานีขนส่งเทศบาลเมืองมหาสารคาม) ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

5.2 การไฟฟ้า

ไฟฟ้าที่ใช้ในเขตเทศบาลอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากไม่สามารถระบุการใช้ไฟฟ้า ตามจำนวนครัวเรือนที่มีในฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนท้องถิ่นได้ แต่สามารถสำรวจตามจำนวนการใช้เป็นครอบครัวได้ จึงมีรายละเอียดของจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมดในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 14,186 ราย

(ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

- ไฟฟ้าแสงสว่าง ขนาดความสูง 20 เมตร บริเวณสวนหนองข่า
- ไฟฟ้าแสงสว่าง ขนาดความสูง 20 เมตร บริเวณหน้าสถานีตำรวจ 44 ต้น
- ไฟฟ้าสาธารณะ ไฟฟ้าส่องสว่าง มีจำนวนประมาณ 7,950 จุด ครอบคลุมถนน

ทุกสาย สวนสาธารณะ โรงเรียนสังกัดเทศบาล ตลาดสดเทศบาล ตลาดโต้รุ่ง ศูนย์กีฬาเยาวชน สำนักงานเทศบาลสถานีขนส่ง เป็นต้น

(ที่มา : งานสถานที่และไฟฟ้าสาธารณะ สำนักการช่าง ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

5.3 การประปา

การใช้บริการน้ำประปาในเขตเทศบาล ไม่สามารถระบุตามจำนวนครัวเรือนที่มีในฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนท้องถิ่นได้ จึงระบุจำนวนภายในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม สามารถสำรวจได้ดังนี้

จำนวนผู้ใช้น้ำในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม

พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	เดือน พ.ค. พ.ศ. 2562
24,011 ราย	24,658 ราย	25,191 ราย	24,361 ราย

ปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้

พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	เดือน พ.ค. พ.ศ. 2562
28,368 ลบ.ม./วัน	25,419 ลบ.ม./วัน	25,326 ลบ.ม./วัน	24,831 ลบ.ม./วัน

ปริมาณน้ำผลิตเพื่อจ่าย

พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	เดือน พ.ค. พ.ศ. 2562
27,946 ลบ.ม./วัน	24,381 ลบ.ม./วัน	24,500 ลบ.ม./วัน	24,117 ลบ.ม./วัน

- แหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา ได้แก่แหล่งน้ำใต้ดิน และมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ คือ แม่น้ำชี

(ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

5.4 การสื่อสารและโทรคมนาคม

โทรศัพท์ แยกเป็น

- (1) โทรศัพท์สาธารณะในเขตเทศบาล จำนวน 392 เลขหมาย
- (2) โทรศัพท์ส่วนบุคคลในเขตเทศบาล จำนวน 4,840 เลขหมาย แยกเป็น
 - ส่วนราชการ 532 เลขหมาย
 - บ้านพักอาศัย 3,668 เลขหมาย
 - สถานประกอบการธุรกิจ 640 เลขหมาย

(ที่มา : บริษัท ทีโอที คอปเปอร์เรชั่น จำกัด มหาชน (สาขามหาสารคาม) ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

5.5 ไปรษณีย์หรือการสื่อสาร หรือการขนส่งและวัสดุครุภัณฑ์

บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด (สาขามหาสารคาม) มีจำนวน 2 แห่ง

- ไปรษณีย์รับจ่าย (ปณจ.) จังหวัดมหาสารคาม
- ไปรษณีย์รับฝากโนนศรีสวัสดิ์
- ไปรษณีย์รับฝากห้างเสริมไทย คอมเพล็กซ์

สถานีวิทยุกระจายเสียงในเขตเทศบาล มีจำนวน 15 สถานี แยกเป็น

- สถานีวิทยุกระจายเสียง (หลัก) มีจำนวน 4 สถานี
- สถานีวิทยุกระจายเสียง (รอง) มีจำนวน 11 สถานี

หอกระจายข่าวในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามมีจำนวน 29 แห่ง

ศูนย์วิทยุสื่อสารเทศบาลเมืองมหาสารคาม นามชายเรียก ศูนย์สุริยา ความถี่ 162.55 MHz. ที่ตั้ง อาคารสถานีดับเพลิง เทศบาลเมืองมหาสารคาม ถนนผังเมืองบัญชา ตำบลตลาดอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

6. ระบบเศรษฐกิจ

6.1 การเกษตรกรรม

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองกึ่งชนบท จึงยังคงมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว ถั่ว และผักต่าง ๆ เป็นต้น และผลจากการพัฒนาเมืองที่มีมาอย่างต่อเนื่องนั้น ทำให้พื้นที่ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีสภาพความเป็นเมืองเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ในหลายส่วนของเทศบาลซึ่งแต่เดิมเคยเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ถูกเปลี่ยนสภาพเป็นที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นผลผลิตจากการเกษตรกรรมในเขตเทศบาลซึ่งส่วนใหญ่เป็นพืชผักสวนครัว จึงเริ่มลดจำนวนลงตามสัดส่วนพื้นที่

6.2 การประมง

ด้วยเทศบาลเมืองมหาสารคาม ไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำขนาดใหญ่ จะมีเฉพาะคลองน้ำเล็ก ประชากรส่วนใหญ่จะทำการประมงเพื่อเลี้ยงชีพเท่านั้น

6.3 การปศุสัตว์

ด้วยเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้ดำเนินการสำรวจประชากรสัตว์ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดต่อ จากสัตว์สู่คนเลี้ยง และจากสัตว์สู่คน

ตารางสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ลำดับที่	ชุมชน	ประเภทสัตว์ที่สำรวจ (ตัว)			
		ประชากรไก่	ประชากรเป็ด	ประชากรห่าน	ประชากรนก
1	บ้านแมต	122	69	4	-
2	สองใต้	110	40	-	8
3	สองเหนือ	220	33	-	7
4	อุทัยทิศ 1	39	-	-	-
5	อุทัยทิศ 2	54	-	-	-
6	อุทัยทิศ 3	28	-	-	-
7	อุทัยทิศ 4	65	-	-	-

8	อภิสัทธี 1	50	-	-	4
9	อภิสัทธี 2	89	30	-	9
10	นาควิชัย 1	20	-	-	7
11	นาควิชัย 2	50	-	-	1
12	นาควิชัย 3	18	-	-	9
13	โพธิ์ศรี 1	75	21	-	8
14	โพธิ์ศรี 2	110	55	-	11
15	มหาชัย	49	12	-	2
16	สามัคคี 1	50	32	-	2
17	สามัคคี 2	153	55	-	6
18	เครือวัลย์ 1	95	40	-	4
19	เครือวัลย์ 2	120	40	-	1
20	ศรีมหาสารคาม	42	101	-	3
21	ัญญา 1	96	120	-	9
22	ัญญา 2	63	44	-	11
23	ัญญา 3	38	32	-	2
24	ัญญา 4	26	18	-	5
25	ปัจฉิมทัศน์ 1	10	10	-	1
26	ปัจฉิมทัศน์ 2	15	12	-	1
27	ศรีสวัสดิ์ 1	16	18	-	2
ลำดับที่	ชุมชน	ประเภทสัตว์ที่สำรวจ (ตัว)			
		ประชากรไก่	ประชากรเป็ด	ประชากรห่าน	ประชากรนก
28	ศรีสวัสดิ์ 2	41	55	-	6
29	ศรีสวัสดิ์ 3	32	27	-	5
30	ตักสิลา	77	46	-	19
รวมทั้งหมด		1,973	910	4	143

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

6.4 การบริการ

สถานประกอบการด้านบริการในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีดังนี้

- (1) โรงแรม จำนวน 15 แห่ง
- (2) อพาร์ทเมนท์ จำนวน 20 แห่ง
- (3) บังกะโล จำนวน 7 แห่ง
- (4) ห้างสรรพสินค้า จำนวน 3 แห่ง
- (5) โรงภาพยนตร์ จำนวน 3 แห่ง
- (6) สถานที่จำหน่ายอาหารสะสมอาหารตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขมี

จำนวน 400 แห่ง

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุข เทศบาลเมืองมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

6.5 การท่องเที่ยว

จากสถิติการท่องเที่ยวล่าสุดปี 2561 จังหวัดมหาสารคาม มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด จำนวน 724,903 คน เป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศ จำนวน 715,095 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 9,808 คน โดยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งหมด 1,150.3 ล้านบาท (ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดมหาสารคาม www.maharakham.mots.go.th)

ตาราง : ข้อมูลอัตราการเข้าพัก, จำนวนผู้เข้าพัก, จำนวนผู้เยี่ยมชมคนไทยและชาวต่างชาติ เพื่อเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2561, และ ปี พ.ศ. 2562

จำนวนผู้เข้าพัก (คน)		จำนวนผู้เยี่ยมชม ทั้งหมด (คน)		จำนวนผู้เยี่ยมชม คนไทย (คน)		จำนวนผู้เยี่ยมชม ชาวต่างชาติ (คน)	
ปี 2561	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2560
422,103	413,013	724,903	709,670	715,095	700,033	9,808	9,637

ตาราง : รายได้จากผู้เยี่ยมชม คนไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2560, และ ปี พ.ศ. 2561

รายได้จากผู้เยี่ยมชม (ล้านบาท)		รายได้จากผู้เยี่ยมชมคนไทย (ล้านบาท)		รายได้จากผู้เยี่ยมชม ชาวต่างชาติ (ล้านบาท)	
ปี 2561	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2560
1,150.3	1,093.0	1,132.4	1,076.1	17.9	16.9

(ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดมหาสารคาม www.maharakham.mots.go.th)

6.6 การอุตสาหกรรม

ภายในจังหวัดมหาสารคาม มีโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนประกอบกิจการ จำแนกตาม ประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้

ตาราง : แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนประกอบกิจการ ปี พ.ศ. 2559-2562

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปี พ.ศ. 2559		ปี พ.ศ. 2560		ปี พ.ศ. 2561		ปี พ.ศ. 2562	
	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)
1. ผลิตภัณฑ์จากพืช	60	1552.49	60	1552.49	60	1,552.49	60	1,552.49
2. อาหาร	25	373.37	30	466.37	31	524.87	31	524.87
3. เครื่องดื่ม	2	1482.12	2	1482.12	2	1,482.12	2	1,482.12
4. สิ่งทอ	5	198.26	5	198.26	6	231.26	6	231.26
5. เครื่องแต่งกาย ยกเว้นรองเท้า	2	40.34	2	40.34	2	40.34	2	40.34
6. แปรรูปไม้และ ผลิตภัณฑ์จากไม้	47	185.00	49	196.46	51	232.46	51	232.46
7. เฟอร์นิเจอร์	15	44.93	15	44.93	15	44.93	15	44.93

และเครื่องเรือน								
8. กระดาษและ ผลิตภัณฑ์ จากกระดาษ	1	4.80	2	49.80	2	49.80	2	49.80
9. เคมีภัณฑ์และ ผลิตภัณฑ์เคมี	2	7.95	3	185.95	3	185.95	4	188.77
10. ผลิตภัณฑ์จาก ปิโตรเลียม	3	115.02	3	115.02	4	139.52	4	139.52
11. ผลิตภัณฑ์ พลาสติก	8	104.67	8	104.67	8	104.67	8	104.67
12. ผลิตภัณฑ์โลหะ	71	833.75	72	852.35	74	878.35	75	889.35
กลุ่มอุตสาหกรรม	ปี พ.ศ. 2559		ปี พ.ศ. 2560		ปี พ.ศ. 2561		ปี พ.ศ. 2562	
	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)
13. ผลิตภัณฑ์โลหะ ขั้นมูลฐาน	1	1.25	1	1.25	2	61.25	2	61.25
14. ผลิตภัณฑ์โลหะ	33	234.68	34	235	34	235	34	235
15. ผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรและ เครื่องกล	4	99.22	4	99.22	5	100.02	5	100.02
16. ผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและ อุปกรณ์	2	21.48	2	21.48	2	21.48	2	21.48
17. ผลิตยานพาหนะ และอุปกรณ์	41	743.98	44	1117.98	45	1,138.78	45	1,138.78
18. การผลิตอื่นๆ	37	563.65	37	563.65	37	563.65	37	563.65
รวม	359	6,606.95	373	7327.33	383	7,586.93	385	7,600.75

(ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2562)

6.7 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

กิจการค้าส่วนใหญ่เป็นธุรกิจต่อเนื่องกับสินค้าเกษตร ร้านจำหน่ายของเบ็ดเตล็ด
ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านรับจ้างพิมพ์เอกสาร ร้านถ่ายรูป ร้านโฆษณา ร้านแต่งผม เป็นต้น

ประเภทและจำนวนสถานประกอบการด้านการพาณิชย์กรรมและการบริการ มีดังนี้

- (1) สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม เช่น
 - สถานีบริการน้ำมัน จำนวน 7 แห่ง
 - ตลาดสดเทศบาล จำนวน 1 แห่ง
- (2) สถานประกอบการเทศพาณิชย์
 - สถานธนาบาล จำนวน 1 แห่ง
 - โรงฆ่าสัตว์ จำนวน 1 แห่ง

6.8 แรงงาน

สถานการณ์แรงงานจังหวัดมหาสารคาม ปี พ.ศ. 2561 (มกราคม - ธันวาคม 2561)

มีรายละเอียด ดังนี้

6.8.1 กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน

สำนักงานสถิติจังหวัดมหาสารคาม ในปี 2561 จังหวัดมหาสารคามมีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 680,301 คน เป็นเพศชายจำนวน 319,677 คน และเป็นหญิงจำนวน 360,624 คนในกลุ่มผู้อยู่ในกำลังแรงงานนั้น จำแนกเป็นผู้มีงานทำจำนวน 450,678 คน (ร้อยละ 99.30 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด) ผู้ว่างงานจำนวน 2,456 คน (ร้อยละ 0.54 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด) และผู้ที่รอฤดูกาลจำนวน 736 คน (ร้อยละ 0.16 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด)

ซึ่งหากเปรียบเทียบกับปี 2560 ซึ่งมีจำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้น 434,577 คน (ร้อยละ 98.39 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน) ผู้ว่างงาน จำนวน 5,477 คน (ร้อยละ 1.24 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด) และผู้ที่รอฤดูกาล จำนวน 1,627 คน (ร้อยละ 0.37 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด) เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการมีงานทำปี 2560 กับปี 2561 พบว่ามีผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.70 ในขณะที่อัตราการว่างงานลดลงร้อยละ 55.16 และผู้รอฤดูกาล มีอัตราการลดลงร้อยละ 54.76

ตาราง : ประชากรจังหวัดมหาสารคามจำแนกตามเพศและสถานภาพแรงงาน ปี 2560-2561

สถานภาพแรงงาน	ปี 2560			ปี 2561		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	319,386	359,929	679,315	319,677	360,624	680,301
1. ผู้อยู่ในกำลังแรงงานปัจจุบัน	238,488	203,193	441,681	244,616	209,254	453,870
1.1 ผู้อยู่ในกำลังแรงงานปัจจุบัน	237,293	202,761	440,054	224,035	209,099	433,134
- ผู้มีงานทำ	233,883	200,694	434,577	243,561	207,117	450,678
- ผู้ว่างงาน	3,410	2,067	5,477	474	1,982	2,456
1.2 ผู้ที่รอฤดูกาล	1,195	432	1,627	581	155	736
2. ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	80,898	156,736	237,634	75,060	151,370	226,430
- ทำงานบ้าน	3,367	54,864	58,231	1,162	52,877	54,039
- เรียนหนังสือ	32,449	41,014	73,463	30,952	37,423	68,375
- อื่นๆ	45,082	60,858	105,940	42,946	61,070	104,016
อัตราการมีงานทำ	52.95	45.44	98.39	53.66	45.63	99.30
อัตราการว่างงาน	0.77	0.47	1.24	0.10	0.44	0.54

จากข้อมูลจำนวนผู้มีงานทำจำแนกเป็นประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ในปี 2561 ผู้ทำงานในภาคเกษตรกรรม จำนวน 215,039 คน คิดเป็นร้อยละ 47.71 ของผู้มีงานทำภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด ลดลงจากปี 2560 ถึง 4,930 คน ลดลงร้อยละ 2.24 ในขณะที่นอกภาคเกษตรกรรมนั้น ในปี 2561 มีผู้ทำงานทั้งสิ้นจำนวน 235,639 คน คิดเป็นร้อยละ 52.29 ของผู้ทำงานภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 21,031 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.80

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสาขาย่อย พบว่าสาขานอกภาคเกษตรกรรมที่มีผู้ทำงานมากที่สุด ปี 2561 ได้แก่ สาขาการขนส่ง ขยายปลีก ฯ โดยมีผู้ทำงานทั้งสิ้น จำนวน 66,873 คน ร้อยละ 14.84 ของผู้ทำงานนอกภาคการเกษตรทั้งหมด รองลงมาคือ การผลิต จำนวน 48,708 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81

ในปี 2561 พบว่า อาชีพที่มีผู้ทำงานมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร จำนวน 202,097 คน คิดเป็นร้อยละ 44.84 2) พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด จำนวน 74,595 คน คิดเป็นร้อยละ 16.55 3) ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 51,626 คน คิดเป็นร้อยละ 11.46 4) อาชีพพื้นฐานต่างๆ ในด้านการขาย และการให้บริการ จำนวน 38,528 คน คิดเป็นร้อยละ 8.55 5) ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ จำนวน 28,836 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40

เมื่อพิจารณากลุ่มผู้มีงานทำจำแนกออกตามระดับการศึกษาที่จบ พบว่าในปี 2561 แรงงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมีแรงงานที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 128,525 คน (ร้อยละ 28.52 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด) รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 119,428 คน (ร้อยละ 26.50) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 74,611 คน (ร้อยละ 16.56) ระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 70,360 คน (ร้อยละ 15.61) ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 57,503 คน (ร้อยละ 12.76) และระดับไม่มีการศึกษา จำนวน 251 คน (ร้อยละ 0.06)

ในปี 2561 ผู้มีงานทำจำแนกตามสถานภาพการทำงานส่วนใหญ่ เป็นทำงานส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 210,188 คน คิดเป็นร้อยละ 46.64 เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 10,525 คน หรือร้อยละ 5.27 รองลงมาคือ ลูกจ้างเอกชน จำนวน 93,766 คน คิดเป็นร้อยละ 20.81 ลดลงจาก ปี 2560 จำนวน 2,110 คน หรือร้อยละ 2.20 ช่วยธุรกิจครอบครัว จำนวน 87,851 คน คิดเป็นร้อยละ 19.49 ลดลงจากปี 2560 จำนวน 787 คน หรือร้อยละ 0.89 ลูกจ้างรัฐบาล จำนวน 54,718 คน คิดเป็นร้อยละ 12.14 เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 8,677 คน หรือร้อยละ 18.85 นายจ้าง จำนวน 3,704 คน คิดเป็นร้อยละ 0.82 ลดลงจากปี 2560 จำนวน 283 คน หรือร้อยละ 7.10 และการรวมกลุ่ม จำนวน 451 คน คิดเป็นร้อยละ 0.10 เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 79 คน หรือร้อยละ 21.24

(ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดมหาสารคาม, 2562)

7. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

7.1 การนับถือศาสนา

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นอกจากนั้นมีการนับถือศาสนาอื่นๆ เช่น ศาสนาคริสต์ และอิสลาม มีดังนี้

(1) วัดในพระพุทธศาสนา มีจำนวนทั้งสิ้น 17 แห่ง ได้แก่

1. วัดมหาชัย (วัดอารามหลวง)	9. วัดส่องเหนือ
2. วัดนาควิชัย	10. วัดสามัคคี
3. วัดป่าประชาบำรุง	11. วัดธัญญาवास
4. วัดอภิสิทธิ์	12. วัดบ้านแมต
5. วัดบูรพาราม (ส่องใต้)	13. วัดปัจฉิมทัศน์
6. วัดศรีสวัสดิ์	14. วัดเครือวัลย์
7. วัดป่าศุภมิตร	15. วัดโนนแท่น
8. วัดโพธิ์ศรี	16. วัดอุทัยทิศ
17. วัดป่าอัมพสันติวัน	

(2) ศาสนาคริสต์ มีโบสถ์คริสต์จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

1. คริสตจักรมหาสารคาม (ทางไป ม.ใหม่ อ.กันทรวิชัย)
2. ศาสนจักรของพระเยซูคริสต์แห่งวิสุทธิชนยุคสุดท้าย (ข้างโรงเรียนเทศบาล สามัคคีวิทยา)

3. โบสถ์แม่พระรักเกียรติยกขึ้นสวรรค์ (โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม)
 4. คริสตจักรนาซารีนมหาสารคาม (ทางไปชุมชนบ้านแมด)
- (3) มัสยิด มี 1 แห่ง คือ มัสยิดคนูร์ลือเอ๊ะห์ซาน มัสยิดกลางจังหวัดมหาสารคาม

7.2 ประเพณีและงานประจำปี

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ นับถือพุทธศาสนา และส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมืองอีสานดั้งเดิม ลักษณะวิถีชีวิตเป็นผู้ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี โอบอ้อมอารี และจะให้ความร่วมมือในการจัดงานประเพณีที่เทศบาลได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำทุกปี ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ มีดังนี้

1) งานวันขึ้นปีใหม่ในวันขึ้นปีใหม่ของทุกปี ประชาชนนิยมทำบุญตักบาตร เพื่อเป็นสิริมงคลในการเริ่มต้นปีใหม่ ตลอดจนขอพรปีใหม่จากผู้อาวุโสและพระเถระในท้องถิ่น ดังนั้น เทศบาลเมืองมหาสารคามจึงจัดให้มีประเพณีทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ขึ้นเป็นประจำทุกปี

2) งานบุญเบิกฟ้าและกาชาดถือว่าเป็นงานบุญศักดิ์สิทธิ์จัดขึ้นเพื่อฉลองต้นฤดูการทำนาในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี) ใช้บริเวณหน้าศาลากลางเดิม (ถนนนครสวรรค์ช่วงหน้าตลาดถึงหน้าโรงเรียนสารคามพิทยาคม ถนนผดุงวิถีถนนช่วงวงเวียนหน้าฝักกาสีแยกพระเจริญราชเดช) เป็นสถานที่จัดงานเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน มีการแสดง การละเล่นพื้นบ้าน และการออกร้านของส่วนราชการต่างๆ ผู้มาเที่ยวชมงาน มีทั้งประชาชนในเขตเทศบาลฯ เขตอำเภอรอบนอกและจังหวัดใกล้เคียง

3) งานประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่ได้รับการสืบสานและอนุรักษ์กันมายาวนาน มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม บ่งบอกถึงวิถีชีวิตและสังคมไทยที่ยึดมั่นในศาสนา คุณธรรม จริยธรรมรวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข *สงกรานต์* หมายถึง ก้าวขึ้น ย่างขึ้น หรือ การย้ายที่ คือพระอาทิตย์ ย่างขึ้นสู่ราศีใหม่ หมายถึง วันขึ้นปีใหม่ ซึ่งอยู่ในช่วงวันที่ 13, 14 และ 15 เมษายน ของทุกปีซึ่งวันสงกรานต์นั้น วันที่ 13 เมษายน เรียกว่า “วันมหาสงกรานต์” สำหรับ วันที่ 14 เป็นวันเนา และวันที่ 15 เป็นวันเถลิงศกของจุลศักราช

4) งานประเพณีบุญบั้งไฟเป็นประเพณีที่เกิดจากความคิด ความเชื่ออันเกี่ยวกับวิถีแห่งพื้นฐานชีวิต และการทำมาหากินของชาวอีสาน ที่แสดงออกถึงความเคารพนับถือต่อเทวดาหรือพญาแถน โดยการจุดบูชาบั้งไฟเพื่อขอประทานฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล

5) งานแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นงานบุญประเพณีวัน ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 โดยเทศบาลเมืองมหาสารคามร่วมกับประชาชนในชุมชน ทั้ง 30 ชุมชน ร่วมทำกิจกรรมโดยนำเทียน ไปถวายวัดที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อถวายปัจจัยไทยทานแด่พระภิกษุสงฆ์ในการจำพรรษาตลอดฤดูเข้าพรรษา ซึ่งสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน ตลอดจนเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

6) งานประเพณีลอยกระทงเป็นประเพณีสำคัญวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 มีขบวนแห่กระทงใหญ่และนางนพมาศของชุมชนต่าง ๆ ซึ่งสร้างความสามัคคีของชุมชนในเขตเทศบาล ตลอดจนเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

7.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ นับถือพุทธศาสนา และส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมืองอีสานดั้งเดิมมหาสารคามเป็น เมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานเมืองหนึ่ง มีความเจริญรุ่งเรืองและเสื่อมโทรมหมุนเวียนไปในแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันนับเป็นเมืองศูนย์รวมวัฒนธรรมของชาวอีสาน เนื่องจากชาวเมืองมีที่มาจากหลายชนเผ่า เช่น ชาวไทยพื้นเมืองที่พูดภาษาอีสาน ชาวไทยย้อ และชาวผู้ไทย ประชาชนใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย มีการไปมาหาสู่และช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของคนอีสานทั่วไป

7.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

จังหวัดมหาสารคาม มีสินค้าพื้นเมืองหลายประเภท ได้แก่ ผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ ผ้าซิต หมอนขิต ฯลฯ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถซื้อสินค้าได้ตามร้านค้าต่างๆ ดังนี้

1) ร้าน OTOP ตั้งอยู่บริเวณสโมสรข้าราชการ (เดิม) ด้านหลัง ที่ว่าการอำเภอเมือง ซึ่งเป็นศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ พื้นบ้านในจังหวัดมหาสารคาม ที่นำมาจำหน่าย เช่น ผ้าไหม เส้นไหม ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

2) ร้านพินเจริญ ตั้งอยู่ข้างถนนมหาสารคาม-บรบือ มีผลิตภัณฑ์พื้นเมือง เช่น ผ้าไหม ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น หมอนเสื่อผ้า และของที่ระลึกไว้จำหน่ายมากมาย

3) ร้านนัดพบไหมไทย ตั้งอยู่ถนนนพมาศดำรง ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์ผ้าไหมผ้ามัดหมี่และของที่ระลึก

4) ร้านวิไลศรีผ้าพื้นเมือง ตั้งอยู่ ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และสินค้าพื้นเมือง

5) ร้านสินไทย อยู่ในบริเวณตลาดสด ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์เสื่อผ้าสำเร็จรูปที่นอน หมอน และของที่ระลึกพื้นเมือง

6) ร้านสายพิน ตั้งอยู่ถนนนครสวรรค์ อยู่ข้างร้านสินไทย มีผลิตภัณฑ์เสื่อผ้าสำเร็จรูป ที่นอน และของที่ระลึกพื้นเมือง

7) ร้านสุมาลี ตั้งอยู่ถนนนพมาศดำรง ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์ทำจากไหม ผ้ามัดหมี่ไหม ตลอดจนสินค้าพื้นเมือง

8. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

8.1 แหล่งน้ำ

- หนอง บึง จำนวน 7 แห่ง ได้แก่

1) หนองบัวแดง (12 ไร่)	คิดเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ	28,800	ลบ.ม.
2) หนองอีแก้ง (11 ไร่)	คิดเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ	52,800	ลบ.ม.
3) หนองบอน (7 ไร่)	คิดเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ	22,400	ลบ.ม.
4) หนองบักกิ้ง (3 ไร่)	คิดเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ	3,800	ลบ.ม.
5) หนองกระทุ่ม (60 ไร่)	คิดเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ	192,000	ลบ.ม.
6) หนองหอย (5 ไร่)	คิดเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ	8,000	ลบ.ม.
7) หนองเลิงน้ำจั้น (33 ไร่ 15 งาน 98.82 ตารางวา)	คิดเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำประมาณ	28,800	ลบ.ม.

- คลอง ลำธาร ห้วย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

- 1) คลองสมถวิล
- 2) ลำห้วยตะคาง
- 3) ลำรางกุดนางใย

8.2 ป่าไม้

เทศบาลมีป่าไม้ในสวนสาธารณะ ดังนี้

- สวนสาธารณะเลิงน้ำจั้น มีพื้นที่ 33.16 ไร่
- สวนสาธารณะศรีสวัสดิ์ มีพื้นที่ 9.3 ไร่
- สวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติ มีพื้นที่ 12.49 ไร่
- สวนสาธารณะหนองข่า มีพื้นที่ 41 ไร่

8.3 ภูเขา

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของเทศบาลมหาสารคาม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ไม่มีภูเขา พื้นดินเป็นดินปนทราย หรือไม่ก็เป็นทรายร่วน เก็บน้ำไม่ค่อยอยู่แม้ว่าจะมีฝนตก ในฤดูแล้งจึงขาดแคลนน้ำ

8.4 คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย / สิ่งปฏิกูล

- 1) วิธีการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย โดยจัดเก็บเอง
- 2) ปริมาณขยะมูลฝอย ประมาณ 45 ตัน / วัน
- 3) รถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอยทั้งหมด 17 คัน แยกเป็น
 - (1) รถเก็บถังคอนเทนเนอร์ จำนวน 1 คัน
 - (2) รถขยะปิกอัพเปิดข้าง (4 ลบ.ม.) จำนวน 2 คัน
 - (3) รถขยะแบบอัดท้าย จำนวน 11 คัน ดังนี้
 - ขนาดความจุ 12 ลบ.ม. จำนวน 9 คัน
 - ขนาดความจุ 6 ลบ.ม. จำนวน 3 คัน
 - รถบรรทุกเทท้าย (สำหรับขนกิ่งไม้) (6 ลบ.ม. และ 10 ลบ.ม.) จำนวน 2 คัน
- 4) ถังรองรับขยะมูลฝอย จำนวน 2,660 ใบ
- 5) ถังคอนเทนเนอร์ ขนาดความจุ 4 ลบ.ม. จำนวน 15 ใบ
- 6) พนักงานเก็บ ขน และกวาดขยะมูลฝอย (แบบจ้างเหมา) จำนวน 90 คน
- 7) มีที่ดินสำหรับทิ้งขยะมูลฝอย จำนวน 49 ไร่ที่ตั้ง บ้านหนองปลิง
ถ. สารคาม – วาปี ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 8) สถานที่เก็บสิ่งปฏิกูล 1 แห่งที่ตั้ง บ้านหนองปลิง ถ. สารคาม – วาปี
ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 9) การจัดเก็บสิ่งปฏิกูล โดยจ้างเอกชนจัดเก็บและขนสิ่งปฏิกูลไปกำจัด
มีรถเอกชนดำเนินการ จำนวน 5 คัน

(ที่มา : สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

ด้านการจัดการน้ำเสีย

แหล่งกำเนิดน้ำเสียในเขตเทศบาลมาจากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น อาคารบ้านเรือน โรงเรียน โรงพยาบาล คลินิกเอกชน ร้านอาหาร / ภัตตาคาร โรงแรม สถานีบริการน้ำมัน ตลาดสด โรงฆ่าสัตว์ ฯลฯ จากการประมาณการอัตราการเกิดน้ำเสียต่อวันในเขตเทศบาล ในปี พ.ศ. 2561 พบว่ามีประมาณ 12,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ซึ่งระบบบำบัดน้ำเสียที่เทศบาลเลือกใช้ในปัจจุบันคือ ระบบรวบรวมน้ำเสียแบบรวม ซึ่งเหมาะสมกับสภาพของเมือง ซึ่งปัจจุบันระบบบำบัดน้ำเสียสามารถรองรับและบำบัดน้ำเสียได้เพียง 4,200 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน สำหรับในอนาคตเทศบาลมีโครงการ ที่จะก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียฝั่งตะวันตกเพื่อรองรับปริมาณน้ำเสียที่เพิ่มขึ้นต่อไป

(ที่มา : สำนักการช่าง เทศบาลเมืองมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2562)

การระบายน้ำ

- 1) จำนวนราง / ท่อระบายน้ำจำนวน 148 สาย รวมระยะทาง 50 กิโลเมตร
- 2) ถนนที่มีราง / ท่อระบายน้ำ ทั้ง 2 ด้านของถนน จำนวน 128 สาย
ระยะทาง 45 กิโลเมตร

- 3) ถนนที่มีราง / ท่อระบายน้ำด้านเดียวจำนวน 20 สาย ระยะทาง 5 กิโลเมตร
- 4) ถนนที่ไม่มีราง / ท่อระบายน้ำ จำนวน 149 สาย ระยะทาง 40 กิโลเมตร
- 5) พื้นที่น้ำท่วมถึง คิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่
- 6) ระยะเฉลี่ยที่มีน้ำท่วมขังนานที่สุด 2-3 เดือน ประมาณช่วงเดือนสิงหาคม ถึง ตุลาคมสาเหตุของการเกิดน้ำท่วมขังเกิดจากน้ำล้นตลิ่ง , สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม
- 7) เทศบาลได้มีการทำความสะอาดราง / ท่อระบายน้ำ อย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง

9. การกักถ่ายโอนของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ด้วยได้มีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2545 จำนวน 186 ภารกิจ และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 จำนวน 76 ภารกิจ นั้น เทศบาลเมืองมหาสารคามได้รวบรวมข้อมูลบริการสาธารณะตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ดังนี้

ภารกิจถ่ายโอนของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	ภารกิจที่รับถ่ายโอน	ส่วนราชการที่ถ่ายโอน	วัน/ เดือน/ ปี ที่รับถ่ายโอน	ที่ตั้ง	หน่วยงาน รับผิดชอบ
1	งานทะเบียนพาณิชย์ ตาม พ.ร.บ. ทะเบียน พาณิชย์พ.ศ. 2499	องค์การบริหารส่วน จังหวัดมหาสารคาม	1 มกราคม 2554	กองคลัง เทศบาลเมือง มหาสารคาม	กองคลัง
2	โครงการถ่ายโอนกิจกรรม อาหารเสริม (นม)	กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ปี 2544	โรงเรียน อนุบาล มหาสารคาม	กอง การศึกษา
3	โครงการถ่ายโอนกิจกรรม อาหารเสริม (นม)	กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ปี 2544	โรงเรียน หลักเมือง มหาสารคาม	กอง การศึกษา
4	โครงการถ่ายโอน อาหารกลางวัน	กระทรวงศึกษาธิการ สำนักปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ	ปี 2544	โรงเรียน อนุบาล มหาสารคาม	กอง การศึกษา
5	โครงการถ่ายโอน อาหารกลางวัน	กระทรวงศึกษาธิการ สำนักปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ	ปี 2544	โรงเรียน หลักเมือง มหาสารคาม	กอง การศึกษา
6	ทางหลวงหมายเลข 23	แขวงทางมหาสารคาม (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อ หน่วยงานเป็นแขวงทาง หลวงมหาสารคาม)	20 ตุลาคม 2548	จุดเริ่มทาง เลี้ยวเมือง มหาสารคาม- จุดทางเลี้ยว เมือง มหาสารคาม ระยะทาง 6.900 กม.	สำนัก การช่าง

ภารกิจถ่ายโอนของเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ต่อ)

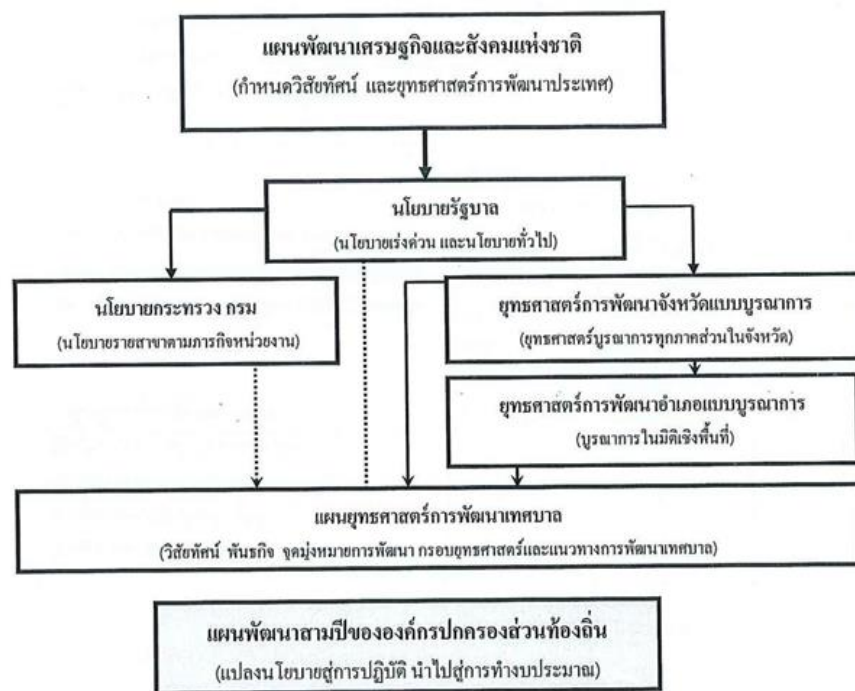
7	ทางหลวงหมายเลข 2040	แขวงทางมหาสารคาม (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อ หน่วยงานเป็นแขวงทาง หลวงมหาสารคาม)	20 ตุลาคม 2548	ทางหลวง หมายเลข 2040 ตอน มหาสารคาม- วาปี ช่วง ระหว่าง กม. 0-000-กม. 1+372 ระยะทางต่อ 4 ช่องจราจร 2.744 กม.	สำนัก การช่าง
8	ทางหลวงหมายเลข 2367	แขวงทางมหาสารคาม (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อ หน่วยงานเป็นแขวงทาง หลวงมหาสารคาม)	20 ตุลาคม 2548	ตอนแยก ทางหลวง หมายเลข 23- บ้านม่วง ระยะทาง 1.265 กม.	สำนัก การช่าง
9	ทางหลวงหมายเลข 208	แขวงทางมหาสารคาม (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อ หน่วยงานเป็นแขวงทาง หลวงมหาสารคาม)	8 พฤศจิกายน 2547	ดอนโกสุม พิสัย- มหาสารคาม ระยะทาง 3.992 กม.	สำนัก การช่าง
10	งานฉาบปูนกิจสงเคราะห์ (สมาคมฉาบปูนกิจ สงเคราะห์)	สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดมหาสารคาม กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	3 พฤษภาคม 2549	กองสวัสดิการ สังคม เทศบาลเมือง มหาสารคาม	กอง สวัสดิการ สังคม
11	ภารกิจหอพัก	สำนักงานส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	19 สิงหาคม 2558	กองสวัสดิการ สังคม เทศบาลเมือง มหาสารคาม	กอง สวัสดิการ สังคม
12	ผังเมืองรวมเมือง มหาสารคาม	สำนักงานโยธาธิการและ ผังเมืองจังหวัด มหาสารคาม	11 กุมภาพันธ์ 2548	ภายในเขต เทศบาล	สำนัก การช่าง

ภารกิจถ่ายโอนของเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ต่อ)

13	โครงการชลประทาน	โครงการชลประทาน จังหวัดมหาสารคาม	29 พฤษภาคม 2546	หนองอีเก้ง, ห้วยกระทุ่ม ,ห้วยกุดนางใย ,พนักันน้ำ ทางเข้า โครงการ	สำนัก การช่าง
14	งานควบคุมน้ำมัน เชื้อเพลิง	สำนักงานพลังงาน จังหวัดมหาสารคาม	8 ตุลาคม 2547	ตามที่ผู้ ประกอบ กิจการน้ำมัน เชื้อเพลิง	สำนัก การช่าง
15	ภารกิจโรงงาน	สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดมหาสารคาม		ตามที่อยู่ ประกอบ กิจการโรงงาน จำพวกที่ 2	สำนัก การช่าง
16	เบี้ยยังชีพคนพิการ	ระเบียบกระทรวง มหาดไทย พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2548	ภายในเขต เทศบาลเมือง มหาสารคาม	กอง สวัสดิการ สังคม
17	เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์	ระเบียบกระทรวง มหาดไทย พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2548	ภายในเขต เทศบาลเมือง มหาสารคาม	กอง สวัสดิการ สังคม
18	เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	ระเบียบกระทรวง มหาดไทย พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2548	ภายในเขต เทศบาลเมือง มหาสารคาม	กอง สวัสดิการ สังคม
19	การจัดให้มีและควบคุม ตลาด	กรมอนามัย	พ.ศ. 2548		สำนักการ สาธารณสุข และ สิ่งแวดล้อม

นำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๗ บัญญัติให้เทศบาลมีอำนาจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และมีการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้น แผนพัฒนาเทศบาลจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่างๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่างๆ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด กรอบยุทธศาสตร์ การพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดมหาสารคาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ตามแผนภาพที่ ๑)

แผนภาพที่ ๑ : ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาเทศบาล

กรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

(๑) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายในและภายนอกและในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำ วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ มีหลัก พิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

๑) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการ มองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

๒) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓) คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

- ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

- ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

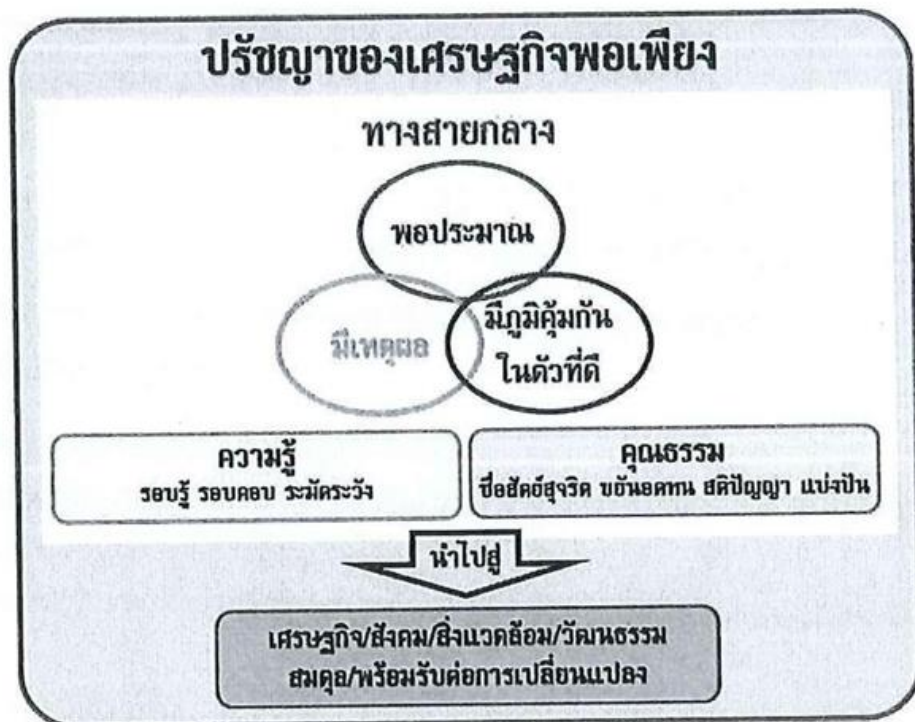
- การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔) เจื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้อง อาศัย ทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

- เจื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- เจื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์และความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๕) แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

◆ วิสัยทัศน์

“สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

◆ พันธกิจ

๑) สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ภายใต้ระบบบริหาร จัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม

๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชน มีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง

๓) พัฒนากิจการการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๔) สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ

◆ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

• วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสังคมสันติสุข

๒) เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

๓) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียน มีความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นาไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ

๔) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ

• เป้าหมายหลัก

๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคม ลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนน

๒) คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น

๓) เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๑ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ให้มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๐.๐

๔) คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

• ตัวชี้วัด

๑) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๙๐.๐ กับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำร้อยละ ๙๐.๐ สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจน สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน

๒) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ และดัชนีความอบอุ่นของครอบครัว

๓) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผลิตภาพการผลิตรวม อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

๔) คุณภาพน้ำและอากาศ ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ และสัดส่วนการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกต่อหัวเปรียบเทียบกับลำดับขั้นการพัฒนาที่แสดงโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว

◆ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ให้ความสำคัญกับ

๑.๑) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยควบคู่กับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง

๑.๒) การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก และสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ

๑.๓) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและมี ส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี

๑.๔) การสานสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึง ผลประโยชน์ของสังคม และเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีระบบ ตรวจสอบและการรับผิดชอบที่รัดกุม

๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนิสัยสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

๒.๑) การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม

๒.๒) การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพ คนไทยทุกช่วงวัย

๒.๓) การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยสร้างเสริมสุขภาพะ คนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

๒.๔) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของ คนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน

๒.๕) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

๓) ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหาร และพลังงาน ให้มีความสำคัญกับ

๓.๑) การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓.๒) การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร ภาครัฐให้ความสำคัญกับ การวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓.๓) การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

๓.๔) การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร มุ่งพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันรายได้ของเกษตรกรให้มีความมั่นคงและครอบคลุมเกษตรกร

๓.๕) การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และปลูกป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น

๓.๖) การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและ ความเข้มแข็งภาคเกษตร

๓.๗) การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและ พลังงาน

๔) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับ

๔.๑) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยสร้างความ เข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ

๔.๒) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทรัพย์สินทางปัญญา วิจัยและพัฒนาไปต่อยอด ถ่ายทอด

๔.๓) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และ เป็นธรรม มุ่งพัฒนาตลาดเงิน และตลาดทุน รวมทั้งกำลังแรงงานให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาระบบการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้ เชื่อมโยงการขนส่งทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

๔.๔) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีเสถียรภาพ ให้มีความสำคัญกับการ บริหารจัดการด้านการเงิน โดยดำเนินนโยบายการเงินที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อมและ ทัน ต่อเหตุการณ์

๕) ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและ สังคมให้มีความสำคัญกับ

๕.๑) การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความ ร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ

๕.๒) การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาค มุ่งพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยว พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน และเมืองชายแดน

๕.๓) การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๕.๔) การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคภายใต้บทบาทที่สร้างสรรค์

๕.๕) การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ

๕.๖) การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างสังคมนานาชาติที่มีคุณภาพชีวิต ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย

๕.๗) การเสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๕.๘) การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว ๕.๔) การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการลงทุน และการประกอบธุรกิจในเอเชีย

(๕.๙) การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น

๖) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับ

๖.๑) การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๒) การปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๖.๓) การยกระดับขีดความสามารถในการรองรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๖.๔) การเตรียมความพร้อมรองรับกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๖.๕) การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๖.๖) การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลง และพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

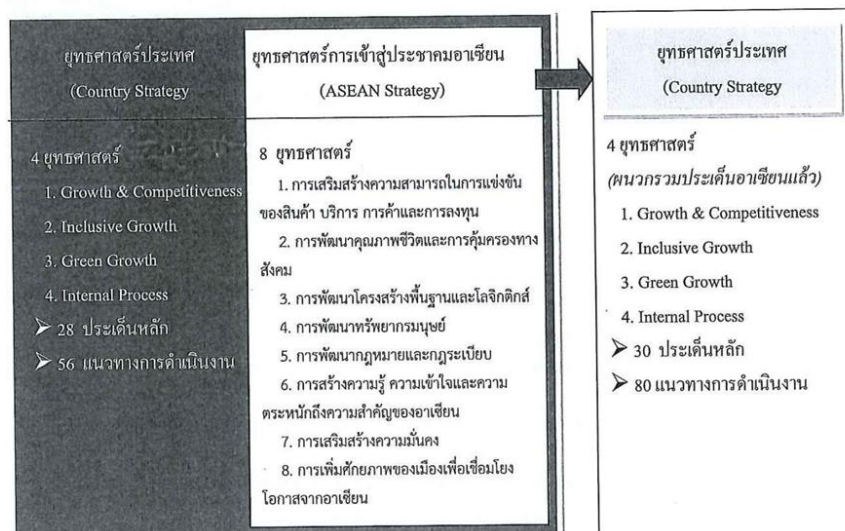
๖.๗) การควบคุมและลดมลพิษ มุ่งลดปริมาณมลพิษทางอากาศ

๖.๘) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ

(๓) ยุทธศาสตร์ประเทศไทย (Country Strategy)

- ◆ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน คนไทยอยู่ดีกินดี มีความเสมอภาค และเป็นธรรม”
- ◆ หลักการของยุทธศาสตร์ : “ต่อยอดรายได้จากฐานเดิม สร้างรายได้จากโอกาสใหม่เพื่อ ความสมดุล และการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
- ◆ วัตถุประสงค์
 ๑. รักษาฐานรายได้เพิ่ม และสร้างรายได้ใหม่
 ๒. เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการผลิต (ต้องผลิตสินค้าได้เร็วกว่าปัจจุบัน)
 ๓. ลดต้นทุนให้กับธุรกิจ (ด้วยการลดต้นทุนค่าขนส่งและโลจิสติกส์)
- ◆ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์
 ๑. การเพิ่มรายได้จากฐานเดิม
 ๒. การสร้างรายได้จากโอกาสใหม่
 ๓. การลดรายจ่าย
 ๔. การเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน
- ◆ ยุทธศาสตร์ : ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ คือ
 - ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อหลุดพ้นจาก ประเทศรายได้ปานกลาง (GrOwth & Competitiveness)
 - ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การลดความเหลื่อมล้ำ (Inclusive Growth)
 - ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth)
 - ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างความสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ (Internal Process)

การบูรณาการยุทธศาสตร์ประเทศกับยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

(๔) แนวทางการดำเนินงานด้านประชาคมอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

◆ ยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ๘ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้า และการลงทุน ที่ครอบคลุมตั้งแต่การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ การอำนวยความสะดวก การตลาด การพัฒนา ศักยภาพการแข่งขัน การพัฒนาปรับปรุงมาตรฐาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับการ คุ้มครองทางสังคม มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ เพื่อให้โครงสร้างพื้นฐาน มีความเชื่อมโยง และมีขีดความสามารถในการรองรับและมีกฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกทั้งการค้าและการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาอาเซียน รวมทั้งทักษะฝีมือ และภาษา โดยนายกรัฐมนตรีใน ๓ ด้าน คือ ภาคการศึกษา ภาคแรงงานและ ผู้ประกอบการ และภาครัฐ พร้อมมอบหมายให้ ก.พ. เตรียมจัดทำแผนการพัฒนาดังกล่าว เพื่อมารายงาน ในที่ประชุมครั้งต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกด้าน การค้า การลงทุน รวมทั้งสามารถปกป้องผลประโยชน์และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญ ของอาเซียน เพื่อให้ ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าใจและตระหนักถึงการเป็น ประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การเสริมสร้างความมั่นคง เน้นสร้างความร่วมมือ สร้างพันธมิตร การบริหารจัดการ พื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางทะเล รวมถึงการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เช่น ฐานข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน เพื่อทำให้เมืองมีศักยภาพ ที่จะเชื่อมโยงกับสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุน และการค้าชายแดน ซึ่ง นายกรัฐมนตรีได้เสนอให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ของเมืองสำคัญในด้านต่างๆ อาทิ เมืองหลวง เมืองเกษตร เมืองอุตสาหกรรม เมืองท่องเที่ยว เมืองการค้าชายแดน ตลอดจน Green City เนื่องจากถือเป็นยุทธศาสตร์ สำคัญในการสร้างจุดขาย (branding)

◆ ประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(Single Window) เพื่อส่งเสริมการค้า

๒. เพิ่มประสิทธิภาพทางการคลังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. พัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นเมืองต้นแบบ สอดคล้องกับจุดยืนทาง ยุทธศาสตร์ของจังหวัด/กลุ่ม จังหวัด และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจัดบริการสาธารณะระหว่าง องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. เร่งรัดการทบทวน/แก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

(๕) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. เพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ โดยการยกมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิต การเกษตร การพัฒนาศักยภาพการประกอบการด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว การตั้ง องค์กร ร่วมภาครัฐและเอกชนระดับพื้นที่เพื่อส่งเสริมอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน และ ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒. สร้างคนให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนให้มีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา อบรมรู้ เท่า ทัน การเปลี่ยนแปลง สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ

๓. สร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร แก้ไขปัญหา ความยากจน หนี้สิน และการออมของครัวเรือน มีสัมมาอาชีพที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองและดูแล ครอบครัวยุคได้อย่างอบอุ่น

๔. พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ โดยเร่งอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ ๑๕.๕ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ภาค ป้องกันการรุกพื้นที่ชุ่มน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน พื้นฟูดิน ยับยั้งการแพร่กระจายดินเค็ม และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโดยส่งเสริมทำเกษตร อินทรีย์

(๖) ทิศทางการพัฒนาและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด

◆ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และ ร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้าบริการ และการลงทุน ของภาค การใช้ประโยชน์พื้นที่ชลประทานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การทำการเกษตรก้าวหน้า การเตรียม การรองรับ อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน(Ethanol) ควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

◆ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด “ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์” ระยะ ๔ ปี (๒๕๕๘-๒๕๖๔)

วิสัยทัศน์ “เพิ่มผลผลิตภาคพืชเศรษฐกิจหลัก (ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา) และ อุตสาหกรรม การค้า การบริการ การท่องเที่ยว และการลงทุนสู่สากล”

เป้าประสงค์

๑. เพิ่มคุณภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักในเขตพื้นที่เกษตรที่เหมาะสม (Zoning) ให้ได้มาตรฐาน

๒. สร้างการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ

๓. พัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ศักยภาพการพัฒนา (Positioning)

๑. เป็นฐานการผลิตพืชเศรษฐกิจหลัก (ข้าว มันสำปะหลังอ้อย ยางพารา)

๒. เป็นฐานอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การบริการ

๓. การท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

๔. ผลิตภัณฑ์ผ้าไหม

แนวคิดการพัฒนา ใช้ศักยภาพร่วมของกลุ่มจังหวัดที่มีอยู่มาเป็นปัจจัยพื้นฐานการพัฒนาด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของศักยภาพร่วมให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันและรายได้ของกลุ่มจังหวัด

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์หลักได้แก่

➤ **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การพัฒนาศักยภาพการผลิต การแปรรูป การค้า
พืชเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง**

เป้าประสงค์

- ๑) เพิ่มคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพที่ดี
- ๒) พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร
- ๓) เพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสินค้าเกษตร

ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนแปลงที่ได้รับการรับรอง GAP
- ๒) ร้อยละผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่เพิ่มขึ้น
- ๓) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๑) เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิต
- ๒) พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าพืชเศรษฐกิจหลัก
- ๓) พัฒนาการค้า การลงทุนและแปรรูปพืชเศรษฐกิจ

➤ **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การส่งเสริมการค้า การบริการ การลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม**

เป้าประสงค์

- ๑) เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนและรายได้กลุ่มจังหวัด
- ๒) มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุน
- ๓) เพิ่มผลิตภาพแรงงานในกลุ่มจังหวัด

ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าของกลุ่มจังหวัด
- ๒) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการลงทุนในกลุ่มจังหวัด
- ๓) ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมกลุ่มจังหวัด
- ๔) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภาพแรงงาน

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุน
- ๒) พัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและเพิ่มทักษะแก่ผู้ประกอบการเพื่อรองรับความเจริญด้านอุตสาหกรรม
- ๓) ส่งเสริมการวิจัยวัฒนธรรมสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร
- ๔) จัดหาช่องทางการตลาดและสร้างเครือข่ายทางการค้าให้แก่ผู้ประกอบการ

➤ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด

เป้าประสงค์

- ๑) รายได้จากการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น
- ๒) เชื่อมโยงการบริหารจัดการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

- ๑) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยว
- ๒) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว
- ๓) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (OTOP)

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาศักยภาพท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
- ๒) พัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ๓) ส่งเสริมกิจกรรมและช่องทางการตลาดด้านการท่องเที่ยว

➤ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การเตรียมความพร้อมกลุ่มจังหวัดเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เป้าประสงค์

- ๑) บุคลากรกลุ่มจังหวัดมีสมรรถนะในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดเพื่อเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน

ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละบุคลากรกลุ่มจังหวัดมีสมรรถนะในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการจากจังหวัดในกลุ่มจังหวัด

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาบุคลากรกลุ่มจังหวัดเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- ๒) เพิ่มขีดศักยภาพการบริหารงานกลุ่มจังหวัด
- ๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

กรอบแนวคิดการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของชาติให้ความสำคัญในเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการ การดำเนินงานพัฒนาให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในทุกระดับ ในการ ป้องกัน ลดเงื่อนไข และแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติด้วยการผนึกกำลังทุกภาคส่วนของคนในชาติ

◆ วิสัยทัศน์

“คุณ ชุมชน มีภูมิคุ้มกัน และพื้นที่ที่มีความพร้อมเผชิญปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคง รวมทั้งสามารถ พัฒนาร่วมกับประเทศรอบบ้านอย่างยั่งยืน”

◆ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้คนและชุมชนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและมีภูมิคุ้มกันอย่างยั่งยืน
๒. เพื่อผนึกกำลังจัดระบบป้องกันชายแดนให้สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
๓. เพื่อพัฒนาวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชุมชน การจัดการโดยสันติวิธี สนับสนุนงานความมั่นคง
๔. เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านความมั่นคง
๕. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน
๖. เพื่อให้การบริหารจัดการมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

◆ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ประกอบด้วย ๕ ประเด็น ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ผนึกกำลังเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกัน
ของคนในชุมชนและพื้นที่เป้าหมายอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ยุทธศาสตร์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความมั่นคงในมิติวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
และการจัดการโดยสันติวิธี
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ยุทธศาสตร์พัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านความมั่นคง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศ
เพื่อนบ้าน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : ยุทธศาสตร์บริหารจัดการอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

(๘) แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๑)

◆ วิสัยทัศน์

“เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารคุณภาพ ศูนย์กลางบริการทางการศึกษาและ วัฒนธรรม
ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

◆ เป้าประสงค์

- ๑) ภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับจังหวัด
- ๒) การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ๓) เป็นศูนย์กลางบริการทางการศึกษาและวัฒนธรรม
- ๔) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ๔

◆ ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรให้เอื้อต่อการผลิต สินค้าเกษตร และอาหารคุณภาพ

กลยุทธ์ ๑ : พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาปัจจัยการผลิตและกระบวนการผลิต ตั้งแต่ต้นน้ำ ปลายน้ำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กลยุทธ์ ๒ : ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ ๓ : เสริมสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพให้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มสหกรณ์การเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และวัฒนธรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ ๑ : พัฒนาการคมนาคม การวางผังเมืองเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางสายหลักของประเทศและรองรับรถไฟรางคู่ ให้เอื้อต่อการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ ๒ : ส่งเสริมการตลาดและพัฒนาผลิตภาพการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ ๓ : พัฒนาและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับแหล่งโบราณสถาน ศาสนา และประเพณีพื้นบ้าน

กลยุทธ์ ๔ : ป้องกัน แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนากการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับการเป็น ศูนย์กลางบริการทางการศึกษาและวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลยุทธ์ ๑ : บูรณาการพัฒนากคุณภาพการเรียนรู้ การวิจัย และการสร้างองค์ความรู้ทั้งระบบ

กลยุทธ์ ๒ : ส่งเสริมการบริการทางวิชาการ วิชาชีพ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสู่ชุมชน

กลยุทธ์ ๓ : พัฒนาเครือข่ายสถาบันการศึกษาเพื่อนำไปสู่การเป็นศูนย์กลางการการศึกษาและวัฒนธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนากคุณภาพชีวิตของประชาชน สู้สังคมเอื้ออาทร และสมานฉันท์

กลยุทธ์ ๑ : ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ ๒ : พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานเพื่อความมั่นคงทางอาชีพ

กลยุทธ์ ๓ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากคุณภาพชีวิต

กลยุทธ์ ๔ : เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๙) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด มหาสารคาม
(พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๐)

◆ วิสัยทัศน์

“ท้องถิ่นมหาสารคามการศึกษาก้าวไกล ประชาชนเป็นสุข อยู่รอดปลอดภัย สังคมเข้มแข็ง รู้เท่าทันพัฒนาอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน”

◆ พันธกิจ (Missions)

๑. พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและสร้างแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ให้มีความพร้อมต่อ ประชาชน เศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมโลก รวมถึงเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงการศึกษาท้องถิ่น
๒. พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในท้องถิ่นให้อยู่ดีกินดี ดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม อยู่รอด ปลอดภัย รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพสังคม ชุมชน ให้เข้มแข็งและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง
๓. ส่งเสริมการผลิตและการบริการ บนพื้นฐานองค์ความรู้ละภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่าง สร้างสรรค์ พร้อมพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำสาธารณะ รวมถึงอนุรักษ์คุ้มครอง โบราณสถาน สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีที่ดี การบูรณาการในการพัฒนาจังหวัด
๔. พัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสนับสนุน หน่วยงาน และการบูรณาการในการพัฒนา

◆ วัตถุประสงค์ (Objectives)

๑. เพื่อบริหารจัดการการศึกษาท้องถิ่นและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
๒. เพื่อสร้างรายได้ ลดรายจ่ายของประชาชนสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน
๓. เพื่อสร้างความพร้อมโครงสร้างการผลิตและการบริการ
๔. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานในจังหวัด

◆ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา(Goals)

๑. การศึกษาท้องถิ่นมีคุณภาพ ประชาชนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
๒. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น พึ่งตนเองได้ สังคม ชุมชนเข้มแข็งและรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง
๓. ท้องถิ่นมีการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความพร้อมต่อการ พัฒนาจังหวัด
๔. หน่วยงานท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ

◆ ตัวชี้วัด (Key performance indicators : KPIs)

๑. ระดับความสำเร็จในการจัดการศึกษาเป็นร้อยละของสถานศึกษาที่สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดมหาสารคาม ที่ผ่านการประเมินรับรองมาตรฐานจาก สมศ. หรือ จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น (รวมจำนวนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา)
๒. รายได้เฉลี่ยของประชาชนในภาพรวมจังหวัดที่เพิ่มขึ้น ต่อคนต่อปี หรือ ระดับ ความสำเร็จในพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน หมู่บ้าน ตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม
๓. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของโครงการพัฒนาที่ดำเนินงานจริงประจำปีงบประมาณต่อโครงการ พัฒนาที่ปรากฏในปีแรกตามแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ หรือ จำนวนที่เพิ่มขึ้น ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมหาสารคาม
๔. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลการตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดมหาสารคาม
๕. ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมจังหวัดที่นำแผนพัฒนา หรือ แผนชุมชน ไปสู่การปฏิบัติ ตามเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

◆ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น โดย ให้ ความสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในท้องถิ่น ด้วยการเร่งสร้าง แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านการศึกษาในท้องถิ่น ด้วยการเพิ่ม ศักยภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ ความรู้ ความสามารถ ทักษะสำหรับการเรียน การสอน รวมถึงการ ปลูกฝังจิตสำนึก และสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรม คุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ให้แก่นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และ ประชาชน

เป้าประสงค์ระดับยุทธศาสตร์

๑. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงการบริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
 ๒. เพื่อสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและประชาคมโลก
- กลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย
๑. พัฒนาคุณภาพและบริหารจัดการศึกษา รวมถึงการบริหารทางการศึกษาท้องถิ่น
 ๒. พัฒนาผู้เรียนและผู้สอน รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น
 ๓. สนับสนุนงานวิชาการและกิจกรรมทางการศึกษาท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชนในท้องถิ่น โดยให้ ความสำคัญ กกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น มุ่งเน้นการส่งเสริมการ ประกอบอาชีพ ด้วยการสนับสนุนแนวทางการดำรงชีวิตภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนแนวทางตาม ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนการพัฒนา ศักยภาพของผู้นำชุมชน ผู้นำ

องค์กร กลุ่มและเครือข่ายต่างๆ พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมการกีฬาในทุกระดับการรณรงค์ป้องกันและ ปร่าบปร่ามยาเสพติด การป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน รวมถึงให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติอุกฉกฉกฉกหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในท้องถิ่น

เป้าประสงค์ระดับยุทธศาสตร์

๑. เพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้
๒. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

กลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑. พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ
๒. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งในสังคม ชุมชน
๓. สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม กีฬา และนันทนาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาโครงการผลิตและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจใน ท้องถิ่นโดยให้ ความสำคัญต่อกระบวนการ : Upstream midstream downstream (of the process) เช่น ภาคการเกษตร ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ ด้วยการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานการผลิต ปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อ กระบวนการผลิตในระดับต้นน้ำจนถึงระบบการตลาดในระดับปลายน้ำ มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐาน โครงข่ายคมนาคม แหล่งน้ำ สาธารณะ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ควบคู่ ไปด้วยการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าประสงค์ระดับยุทธศาสตร์

๑. เพื่อสร้างรากฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นให้มีความพร้อมต่อการพัฒนา จังหวัด
๒. เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)

กลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑. พัฒนาปัจจัยการผลิตภาคการเกษตร
๒. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำสาธารณะ โบราณสถานและแหล่ง ท่องเที่ยวที่สำคัญรวมถึงร่วมจัดการสิ่งแวดล้อม
๓. สนับสนุนและส่งเสริม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ การพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพองค์กร โดยให้ ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติรูปองค์กร การปรับปรุง กฎ ระเบียบ และพัฒนามาตรฐานการทำงาน ด้วยการปรับบทบาท โครงสร้างและกลไกการจัดการ ลดขั้นตอนการควบคุมและสั่งการ โดยคำนึงถึงความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก และสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในจังหวัดได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างเครือข่ายการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ตลอดจนเพิ่ม คุณภาพในการจัดบริการและ

ให้บริการสาธารณะ พร้อมปลูกฝังจิตสำนึกของบุคคลากรในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้มีความยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม พร้อมกับการตรวจสอบจากภาคประชาชนและ ยึดถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

เป้าประสงค์ระดับยุทธศาสตร์

๑. เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ มีความทันสมัย
๒. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นและต่อผลประโยชน์ ของประเทศชาติโดยส่วนรวม

กลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

๑. เสริมสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพการทำงาน
๒. เสริมสร้างกระบวนการพัฒนาระหว่างหน่วยงานอย่างบูรณาการ
๓. สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการพัฒนาตามที่กฎหมายกำหนด

ส่วนที่ ๓

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕)
ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)				
1	โครงการปรับปรุงและพัฒนา สภาพแวดล้อมของเทศบาลเมือง มหาสารคาม	-เพื่อให้อาคาร สำนักงานและบริเวณ สำนักงานมีความเป็น ระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม -เพื่อให้พื้นที่ให้บริการ ประชาชนอย่างเพียงพอ -เพื่อให้สถานที่ทำงาน มีความปลอดภัยและได้ มาตรฐาน -เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร มีส่วนร่วมในการพัฒนา องค์กร	-ปรับปรุงและพัฒนาอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม ดังนี้ -จัดกิจกรรม 5ส. ภายใน อาคาร/บริเวณสำนักงานและ ที่สาธารณะต่าง ๆ -กิจกรรมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ กิจกรรมก่อสร้าง และอื่น ๆ ที่จัดอยู่ ในประเภทนี้ -กิจกรรมปรับปรุงอาคาร/ สภาพแวดล้อมภายใน/ภาย มาตรฐาน	-	-	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	-กิจกรรม 5 ส. และกิจกรรม อื่น ๆที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อปี	-สภาพแวดล้อม มีความเป็น ระเบียบ สะอาด สวยงาม -ประชาชนได้ รับความสะดวก และประทับใจใน การรับบริการ -สถานที่ทำงาน มีความปลอดภัย และได้มาตรฐาน -บุคลากรมีส่วนร่วม ในการพัฒนา องค์กร	สำนักปลัดเทศบาล

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ				ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)			
2	โครงการจัดซื้อออนไลน์และคู่มือท่องเที่ยวมหาสารคามมาหาแนวخب	- เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสถานที่ ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม และในจังหวัดมหาสารคาม - เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลให้ประชาชนและผู้สนใจข้อมูลสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามและจังหวัดมหาสารคาม ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกมากขึ้น - เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวม และสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น	- จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือคู่มือท่องเที่ยว แผ่นพับ ป้ายสติ๊กเกอร์ เป็นต้น - จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ไลน์ Facebook Twitter Instagram Youtube Line@ พร้อม QR Code - จัดทำ Content, กราฟฟิค คลิปวีดีโอ แนะนำร้านอาหาร ร้านกาแฟ เป็นต้น - กิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนกิจกรรมโครงการ	-	420,000 (งบบุคลากร)	-	420,000 (งบบุคลากร)	-	- นำท่องเที่ยวประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลร้านอาหาร ร้านกาแฟ ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม และในจังหวัดมหาสารคาม - จำนวนไม่น้อยกว่า 2,000 เล่ม - จัดทำป้ายสติ๊กเกอร์ ขนาดกว้าง x ยาว (8.0 cm x 40 cm) พร้อมออกแบบ ปรี้นสีเคลือบเงา จำนวนไม่น้อยกว่า 2,000 เล่ม - จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ไลน์ Facebook, การสแกน QR Code, ไลน์แอด, Twitter Instagram Youtube Line@ QR Code -จัดทำ Content , กราฟฟิค คลิปวีดีโอแนะนำ	กองวิชาการ และแผนงาน

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
3	โครงการงานบุญเบิกฟ้าและกาชาด	-เพื่อร่วมแสดงและเผยแพร่ผลงานของเทศบาล -เพื่อมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ	-จัดนิทรรศการออกร้าน เพื่อแสดงผลงานของเทศบาล -ร่วมกิจกรรมงานบุญเบิกฟ้าและกาชาด	-	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	-ร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 1 กิจกรรมต่อปี	-ได้ร่วมแสดงและเผยแพร่ผลงานของเทศบาล -มีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ	สำนักปลัดเทศบาล
4	โครงการจัดงานวันขึ้นปีใหม่	- เพื่อจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้ทำบุญต่อบุตรในวันขึ้นปีใหม่ - เพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป คู่คนไทย - จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ส่งเสริมของมีค่าทุกชนิด	- จัดงานประเพณีขึ้นปีใหม่ จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมทำบุญต่อบุตรพระวิภาฯ เพื่อความเป็นสิริมงคล	-	150,000 (งบเทศบาล)	150,000 (งบเทศบาล)	150,000 (งบเทศบาล)	150,000 (งบเทศบาล)	- ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บุญต่อบุตรในวันขึ้นปีใหม่ - เกิดความสมัครสมานสามัคคีและความศิริมงคลแก่ประชาชน - ประชาชนได้สืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	กองการศึกษา	

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
5	โครงการงานประเพณีสงกรานต์	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีสงกรานต์ - เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมและแสดงออกถึงความสามัคคี - มีวัฒนธรรม จริยธรรมอันดีงาม - เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมในเทศกาลสงกรานต์ - เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นและเผยแพร่ชื่อเสียงจังหวัดมหาสารคาม - เพื่อรณรงค์เล่นสงกรานต์ที่ปลอดภัย - เทศกาลสงกรานต์ - เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น - จังหวัดมหาสารคาม 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดงานประเพณีสงกรานต์ ที่จัดขึ้นจำนวน 1 ครั้ง/ปี 	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรม ตามประเพณี และได้แสดงออกถึงความ เป็นผู้มีวัฒนธรรม - เยอาชนได้เรียนรู้สืบสานประเพณีวัฒนธรรม - เผยแพร่ชื่อเสียงของเทศบาลเมืองมหาสารคาม 	กองการศึกษา	

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ จะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
6	โครงการงานประเพณีบุญบั้งไฟ	- เพื่อส่งเสริมและสืบสานประเพณีท้องถิ่น อิสานบุญบั้งไฟให้อยู่คู่กับเมืองมหาสารคาม - ส่งเสริมการแสดงผลออกของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เยาวชน - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างเทศบาลเมืองมหาสารคามกับชุมชน สร้างความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เพื่อสังคม ส่วนร่วม - เพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรชุมชนมีการจัดการบริหารภายในที่ดี อันเป็นพื้นฐาน การนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง	- จัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ จำนวน 1 ครั้ง/ปี	100,000 (งบเทศบาล)	100,000 (งบเทศบาล)	100,000 (งบเทศบาล)	100,000 (งบเทศบาล)	100,000 (งบเทศบาล)	- ประชาชนได้มีส่วนร่วมในงานประเพณีไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	- ได้สืบสานประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป - ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมตามประเพณีและได้แสดงออกซึ่งเป็นผู้มีวัฒนธรรม - เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น - จังหวัดและเทศบาลเมืองมหาสารคามได้เผยแพร่ชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยว	กองการศึกษา

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
7	โครงการจัดงานประเพณี แห่เทียนเข้าพรรษา	- ส่งเสริมการเรียนรู้แก่ เยาวชนและประชาชน ทั่วไปได้สืบทอด ประเพณีแห่งเทียน เข้าพรรษา - เพื่อรณรงค์ วิถีพุทธ-ไทย ในประเพณีแห่เทียน เข้าพรรษา เพื่อสืบสาน ประเพณีท้องถิ่นที่ดีงาม - เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานแห่เทียนเข้าพรรษา	- จัดงานประเพณี แห่เทียนเข้าพรรษา จำนวน 1 ครั้ง/ปี	200,000 (งบเทศบาล)	-	-	-	-	- ประชาชน ได้มีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์ สืบสานประเพณี ทางพระพุทธ ศาสนา - ปฏิบัติ ความรักใน วัฒนธรรม ท้องถิ่นแห่เทียน เข้าพรรษา - ประชาชนมี ความสุขในการ จัดกิจกรรม	กองการศึกษา	
8	โครงการจัดงานวันสถาปนา เมืองมหาสารคาม	- เพื่อถ้อยเชิดชู ประชาสัมพันธ์ให้ความ รู้ในด้านบุคคลสำคัญ เจ้าเมืองมหาสารคาม คนแรก - เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์ และประวัติศาสตร์ ในการสถาปนาเมือง มหาสารคาม	- จัดกิจกรรมการความ เป็นมาในกรก่อตั้งเมือง มหาสารคาม จำนวน 1 ครั้ง/ปี - จัดกิจกรรมเสักราะ ระลึกถึงคุณงามความดี เชิดชูเกียรติผู้ก่อตั้งเมือง มหาสารคาม	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	- ประชาชน มีส่วนร่วมใน งานประเพณี ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85 - ประชาชน มี ร้อยละ 85	กองการศึกษา	

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
10	โครงการฟื้นฟูเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อันววยความสะอาดแก่ประชาชน และรักษาไว้ดีลปะประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น - เพื่ออนุรักษ์และสืบสานประเพณีลอยกระทงให้อนุชนรุ่นหลัง ได้เรียนรู้วัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ต่อไป - เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์น้ำและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างคุณค่าทางจิตใจในการขอชมต่อสายน้ำและพิธีกรรมด้านพระพุทธศาสนา 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดงานประเพณีลอยกระทงจำนวน 1 ครั้ง/ปี 	-	800,000 (งบเทศบาล)	800,000 (งบเทศบาล)	800,000 (งบเทศบาล)	800,000 (งบเทศบาล)	800,000 (งบเทศบาล)	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนได้ตระหนักเห็นความของอนุรักษ์สืบทอดประเพณีลอยกระทง - ประชาชนได้รับความเป็นสุขความบันเทิงในการเข้าร่วมกิจกรรม - ประชาชนได้เห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัวและชุมชน 	กองการศึกษา

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
11	โครงการประเพณีลอยกระทง (ต่อ) โครงการพิพิธภัณฑ์ เมืองมหาสารคาม	- เพื่อส่งเสริมส่งเสริม ให้ความรู้แก่ประชาชน ได้มีส่วนในการเข้าใจใน วัฒนธรรมอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม - เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านโบราณวัตถุประวัติ ศาสตร์ศิลปะวัฒนธรรม ท้องถิ่นแก่ประชาชน ทั่วไป - เพื่อเผยแพร่องค์ความ รู้ด้านโบราณคดี ศิลปะ วัฒนธรรมประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นแก่ประชาชนทั่ว ไป - เพื่อรณรงค์การอนุรักษ์ โบราณสถานวัตถุ ศิลปะวัฒนธรรมอันเป็น เอกลักษณ์ของท้องถิ่น แก่ประชาชนทั่วไป - เพื่อสร้างเครือข่ายใน การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ศิลปะวัฒนธรรมกับ	- จัดอบรมสัมมนาให้ ความรู้แลกเปลี่ยนในด้าน โบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปะวัฒนธรรมประวัติ ศาสตร์ท้องถิ่นเมืองมหา สารคาม จำนวน 1 ครั้ง แก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป	100,000 (งบประมาณ)	100,000 (งบประมาณ)	100,000 (งบประมาณ)	100,000 (งบประมาณ)	100,000 (งบประมาณ)	- มีการจัด แสดงนิทรรศการ อบรมสัมมนา และจัดทำ เอกสารจำนวน ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี	- ประชาชน นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความ เข้าใจในการ อนุรักษ์เรียนรู้ สืบทอดเผยแพร่ ศิลปะวัฒนธรรม โบราณคดีได้ อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ	กองการศึกษา

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
12	โครงการพิพิธภัณฑ์ เมืองมหาสารคาม (ต่อ)	ชุมชนในท้องถิ่น เทศบาลเมืองมหาสาร คาม อันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นแก่ ประชาชนทั่วไป -เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประชาชนในเขต ประเพณีวัฒนธรรมงาน บุญข้าวจี่แก่ เทศบาลเมือง มหาสารคาม - เพื่ออนุรักษ์และ สืบสานประเพณี วัฒนธรรมใน งานบุญข้าวจี่ - เพื่อเผยแพร่ ประชา สัมพันธ์ประเพณีในงาน บุญข้าวจี่ - สร้างเครือข่ายทาง วัฒนธรรมในชุมชนของ เทศบาลเมืองมหาสารคาม	จัดงานประเพณีบุญข้าวจี่ จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี	-	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	50,000 (งบเทศบาล)	ประชาชนในเขต เทศบาลเมืองมหา สารคาม ได้เห็น ความสำคัญ และ มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์สืบสาน ประเพณีวัฒนธรรม ในประเพณี บุญข้าวจี่	กองการศึกษา		

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
14	โครงการคนมหาสารคาม หัวใจเริ่มสัซซึ (Mahasarakham Low Carbon City)	- เพื่อลดการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกใน เขตพื้นที่เทศบาล และเครือข่าย - เพื่อสนับสนุนการ จัดกิจกรรมลดก๊าซ เรือนกระจกในเขต เทศบาลและพื้นที่ เครือข่าย - สร้างเครือข่าย ลดก๊าซเรือนกระจก และการตระหนักรู้ เตรียมรับมือการ เปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ - เพื่อรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชน หน่วยงาน ภาครัฐ หน่วยงาน ภาคเอกชน เข้าใจ เข้าถึง รวมทั้ง มีส่วนร่วมในการลด ปริมาณก๊าซเรือน กระจกในเขตเทศบาล	- ปริมาณก๊าซเรือนกระจก ในภาพรวมของเทศบาล ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (คำนวณจากโปรแกรมวัด ปริมาณคาร์บอน) - จำนวนกิจกรรมสนับสนุน การลดปริมาณก๊าซเรือน กระจกไม่น้อยกว่า 5 กิจกรรม - มีเครือข่าย (ชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการ) เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ไม่น้อยกว่า 10 เครือข่าย	-	-	800,000 (งบเทศบาล)	800,000 (งบเทศบาล)	800,000 (งบเทศบาล)	- ปริมาณก๊าซ เรือนกระจก ในภาพรวมของ เทศบาลลดลง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 - จำนวน กิจกรรมสนับสนุน การลด ปริมาณก๊าซ เรือนกระจก ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ ไม่น้อยกว่า	- โครงการของ เครือข่ายภายใต้ กรอบแนวคิด ดำเนินงาน 4 ยุทธศาสตร์ สู่การเป็นเมือง คาร์บอนต่ำ สามารถช่วยลด การปล่อยก๊าซ เรือนกระจก ในภาพรวมได้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 - เครือข่าย (ชุมชน โรงเรียน หน่วยงาน สถานประกอบ การ มีส่วนร่วม ในการพัฒนาผู้ เมืองคาร์บอน ต่ำ	สำนักงาน สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
15	โครงการเทศบาลเมืองมหาสารคามเมืองปลอดบุหรี่	- เพื่อลดอัตราการสูบบุหรี่ของประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาล - เพื่อสร้างกลไกในการควบคุมยาสูบในพื้นที่เขตเทศบาล - เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องพิษภัยและรู้เท่าทันกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมยาสูบโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน	- ประชาชนเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการ/คณะทำงาน จำนวน 60 คน - จัดเวทีประชาคม ทำบ้านที่ปลอดลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อขับเคลื่อนการควบคุมบุหรี่และยาสูบ 100 คน -อบรมให้ความรู้แกนนำเลิกบุหรี่ในชุมชนและโรงเรียนจำนวน 100 คน จำนวน 1 วัน - อบรมให้ความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจกับวิทยุพีธีในสถานศึกษา จำนวน 150 คน จำนวน 1 วัน - จัดกิจกรรมคลินิกเลิกบุหรี่ในศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง 5 แห่ง และร้านขายยาที่สมัครร่วมโครงการ - ตรวจติดตามการปฏิบัติตามพรบ.ควบคุมยาสูบ พ.ศ. 2555	108,150 (งบเทศบาล) (งบกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองมหาสารคาม)	108,150 (งบเทศบาล) (งบกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองมหาสารคาม)	108,150 (งบเทศบาล) (งบกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองมหาสารคาม)	108,150 (งบเทศบาล) (งบกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองมหาสารคาม)	108,150 (งบเทศบาล) (งบกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองมหาสารคาม)	- เทศบาลเมืองมหาสารคาม - มีนโยบายในการควบคุมบุหรี่ - มีคณะกรรมการ/คณะทำงานและภาคีเครือข่าย - ร้อยละ 60 ของสถานศึกษาในเขตเทศบาลสร้างความตระหนักถึงพิษภัยบุหรี่ - มีคณะทำงานแกนนำเครือข่ายในการให้บริการบริการระบบบำบัดโรค - เสพยาเสพติด - ยาสูบ - พื้นที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย	(กองทุนหลักประกันสุขภาพ) สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
16	โครงการเพิ่มศักยภาพเศรษฐกิจ ชุมชนตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง	- เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในหลัก เศรษฐกิจพอเพียง - เพื่อให้ชุมชนสามารถ พึ่งพาตนเองในการ ดำรงชีวิตได้อย่างมี ความสุข - เพื่อให้ชุมชนมีส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ บนรากฐานของความ สามัคคีที่มี - เพื่อให้ชุมชนคิดเอง ทำเอง และเรียนรู้ได้จริง	คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2535 ในเขตเทศบาล ต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง - สรุปประเมินผลและ จัดทำรายงาน	-	300,000 (งบประมาณ)	300,000 (งบประมาณ)	300,000 (งบประมาณ)	300,000 (งบประมาณ)	- มีการตรวจ ติดตามการ ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุม ยาสูบ และ พ.ร.บ.คุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. 2535 ต่อเนื่องอย่าง น้อยปีละ 2 ครั้ง	- ชุมชนสามารถ นำความรู้ไป ปฏิบัติได้จริง - ชุมชนรู้แนว ทางในการ ประกอบอาชีพ พื้นฐานตาม ความสามารถ ของตนเอง	กองสวัสดิการ สังคม

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
17	โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น มหกรรมอาหารและงานประเพณีลอยกระทง	- เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กำหนดการจัดงานประเพณีลอยกระทงประจำปี ต่อสื่อมวลชน นักท่องเที่ยว และประชาชน	- จัดให้มีการดำเนินการแสดงข้าวตอกสื่อมวลชน เช่น งานประเพณีลอยกระทง งานมหกรรมอาหารท้องถิ่น อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	60,000	60,000	60,000	- ประชาชนได้รับทราบกิจกรรมงานประเพณีอย่างทั่วถึง	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก			
18	โครงการประชาสัมพันธ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมงานรัฐพิธี งานพระราชพิธี และสถาบันหลักของชาติ	- เพื่อให้ประชาชนรับทราบวันสำคัญพระมหากษัตริย์ไทย พระบรมวงศานุวงศ์ พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น	- จัดทำป้ายไว้อาลัยประชาชน - จัดทำสโปดริพยู - จัดทำสไลด์ที่ริมศาลเดออร์ - จัดทำแผ่นปลิวประชาสัมพันธ์ - จัดทำสารคดีสั้น	200,000	200,000	200,000	- ประชาชน 30 คนชมรวม	หน่วยงาน			

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
19	โครงการจัดทำวารสารของเทศบาลเมืองมหาสารคาม	งานพระราชพิธีและวันสำคัญของชาติ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา ร. 10 , วันเฉลิมพระชนมพรรษสมเด็จพระราชินี, วันเฉลิมฯ สมเด็จพระบรมราชชนนี พันปีหลวง, วันแม่แห่งชาติ, วันคล้ายวันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น	- เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของเทศบาลให้ประชาชนทราบ	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	700,000 (งบเทศบาล)	- จัดทำวารสาร รวม 72,000 เล่ม	- ประชาชนได้ รับทราบการดำเนินงานของเทศบาล	กองวิชาการ และแผนงาน
20	โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น	- เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กำหนดการจัดงาน ประเพณี	- จัดให้มีการดำเนินการ แถลงข่าวต่อสื่อมวลชน อย่างน้อย 2 ครั้ง (แบ่งเป็น-	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	200,000 (งบเทศบาล)	- แลกข่าวต่อ สื่อมวลชน อย่างน้อย 2 ครั้ง	- ประชาชนได้ รับทราบกิจกรรม การจัดงาน	

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. 2563 - 2565) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
				2561 (บาท)	2562 (บาท)	2563 (บาท)	2564 (บาท)	2565 (บาท)			
21	"ดีลิตามหาสารคามดี พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและ ส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น "มทกรรมอาหารท้องถิ่น ปลอดภัย ปอดภัย และงาน คืนสิบสองแห่งสู่เล่นโคไฟ ได้ประทับใจ	สงกรานต์ประจำปี ต่อ สื่อมวลชน นักท่องเที่ยว และประชาชน - เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร กำหนดการ จัดงานประเพณี ลอยกระทงประจำปี ต่อสื่อมวลชน นักท่องเที่ยว และประชาชน	จัดในพื้นที่ และนอกพื้นที่ - จัดเวทีสาธารณะให้ ประชาชนได้ร่วมแสดง ความคิดเห็น - จัดให้มีการดำเนินงาน แถลงข่าวต่อสื่อมวลชน	60,000 (งบเทศบาล)	60,000 (งบเทศบาล)	60,000 (งบเทศบาล)	60,000 (งบเทศบาล)	60,000 (งบเทศบาล)	- จัดให้มีการ ดำเนินงานต่อ สื่อมวลชน	ประเพณี อย่างทั่วถึง - ประชาชนได้ รับทราบกิจกรรม การจัดงาน ประเพณี อย่างทั่วถึง	

ภาคผนวก

เดินบ้านใหญ่

บริเวณสามแยกวงเวียนคุ้มวัดอภิสิทธิ์ ลักษณะเป็นลานกว้างลาดเอียงสู่กุดนางโย ใจกลางคุ้มบ้านจารหรือคุ้มวัดอภิสิทธิ์ ลานนี้มีขนาดใหญ่เป็นลานอเนกประสงค์สำหรับเป็นที่เล่นของเด็กๆ ที่ปรึกษาหารือประชุม และที่จัดงานบุญตามประเพณีต่างๆ เช่นงานสงกรานต์ การทำบุญเลี้ยงพระ เช่นไหว้ผีปูด้าเมื่อถึงเดือนสามหรือเดือนหกของทุกปีเป็นต้น คงเป็นชุมทางหรือทางแยกของคนที่ย้ายถิ่นไปมาหาสู่กันของคนในระหว่างชุมชนและคนเมืองมหาสารคามดังนั้นจึงถือได้ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นศูนย์รวมความสามัคคี และปฏิสัมพันธ์กันของชาวบ้านในสมัยก่อนที่ได้แสดงถึงการรักษาขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิมไว้แต่ครั้งโบราณกาล

โองเจ้าเมืองคนที่ ๓

ครั้น พ.ศ. ๒๔๔๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบตำแหน่งข้าหลวงกำกับราชการเมือง โดยทั่วไปแล้วย้ายให้พระพิทักษ์นรากร (อุน ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม) (ซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองวาปีปทุมและยุบลงเป็นอำเภอลำปุม เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๔) เป็นผู้ว่าราชการเมืองมหาสารคามในปีนั้น ภายหลังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนให้ท่านผู้นี้เป็นพระเจริญราชเดช เมื่อ ปีพ.ศ. ๒๔๕๑ ประชาชนชาวเมืองมหาสารคามได้ให้สมญาต่อท่านนี้ว่า “ญาพ่อหลวง” ท่านได้สร้างโองเจ้าเมืองขึ้นอยู่เยื้องกับโองญาหลวงเผ่า ลักษณะเป็นอาคารไม้สองชั้นทาสีแดง ด้านหลังมีบันไดเวียน ด้านหน้ามีซุ้มประตูไม้ มีรั้วรอบสูงแตกต่างจากบ้านเรือนทั่วไป ราษฎรเรียกโองหลังนี้ว่า “โองญาพ่อหลวง” กล่าวกันว่าโองญาพ่อหลวงได้แบบมาจากโองหม่อมเจียงคำ เมืองอุบลราชธานี

โองเจ้าเมืองคนที่ ๒

พระเจริญราชเดช (ฮึง) เดิมดำรงตำแหน่งเป็นอุปฮาด ได้รับการโปรดเกล้า ฯ ให้พระเจริญราชเดช เจ้าเมืองมหาสารคามลำดับที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๔๒๒ ท่านผู้นี้ได้เป็นเจ้าเมืองเมื่อสูงอายุ ประชาชนจึงให้สมญานามว่า “ญ่าหลวงเฒ่า” ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองนานที่สุดของเมืองมหาสารคาม ท่านได้ย้ายโองเจ้าเมืองซึ่งแต่เดิมนั้นอยู่บริเวณหนองกระทุ่ม มาตั้งอยู่ใกล้ตลาดสี่กั๊ก ราษฎรนิยมเรียกว่า “โองญาหลวง” ทำให้บริเวณตลาดสี่กั๊กมีผู้คนพลุกพล่านขึ้นการค้าก็เจริญตาม พ่อค้าที่ตั้งร้านขายของบริเวณตึกดินถนนเจริญราชเดช (ซึ่งในสมัยนั้นยังเป็นถนนดินทราย) ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่อพยพมาจากร้อยเอ็ดและนครราชสีมา มีอาชีพค้าขายเสื้อผ้าและสินค้าเบ็ดเตล็ด

โองเจ้าเมืองคนที่ ๑

เมื่อท้าวมหาชัย กวด (เจ้าเมืองคนแรกของเมืองมหาสารคาม) ท้าวบัวทอง ท้าวไชยวงศา (ฮึง) ได้พาไพร่พลอพยพมาจากเมืองร้อยเอ็ด เพื่อหาทำเลที่ตั้งเมืองใหม่ จนเดินทางมาถึงบ้านจารย์ (บริเวณคุ้มวัดอภิสิทธิ์) และสำรวจรอบบริเวณเห็นหนองท่ม อันมีที่ราบอยู่ระหว่างห้วยคะคาง กับกุดนางใยเป็นทำเลดี จึงเลือกที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งเมือง พร้อมกันนี้ก็ได้สร้างโองเจ้าเมือง (บ้าน) ซึ่งเป็นที่ว่าการไปในตัว มีโรงพัก (อยู่ทางทิศเหนือของโองเจ้าเมือง) คุก (อยู่ทางทิศใต้) ตั้งขนาบข้างโองเจ้า

โรงเรียนสารคามพิทยาคม

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๙ พระเจริญราชเดช (อุ่น ภาณุตันทน์ ณ มหาสารคาม) เจ้าเมืองมหาสารคามให้ตั้งโรงเรียนขึ้นที่วัดโพธิ์ศรี โดยใช้ศาลาการเปรียญเป็นอาคารเรียน อารธนาพระภิกษุมาสอน จัดการเรียนการสอนในระดับประถม พ.ศ. ๒๔๕๖ กระทรวงศึกษาธิการให้ตั้งโรงเรียนประจำจังหวัดขึ้น เจ้าเมืองให้ตั้งที่วัดโพธิ์ศรี คือโรงเรียน “สารวิทยาวิบูลย์” เรียนด้วยกันกับโรงเรียนประถมที่มีอยู่แล้วมีนายชื่น วาณิชกะ เป็นครูใหญ่ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาเดิมมีนายบุญมา จันทรคามิ เป็นครูใหญ่ ในปีเดียวกันนี้ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่เป็น “โรงเรียนสารคามพิทยาคม” จึงเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งแรกประจำจังหวัดมหาสารคาม ได้สร้างอาคารถาวรด้วยคอนกรีต ๒ ชั้น หลังแรกในจังหวัดมหาสารคาม ที่มีความงดงามทางสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก เรียกว่า “ตึกประชาธิปไตย”

ตลาดสี่กั๊ก

ในช่วงก่อนพ.ศ. ๒๔๔๗ นั้น ตามสองข้างทางของถนนเจริญราชเดชตั้งแต่สุดถนนนครสวรรค์ซึ่งเป็นทางสี่แยก หรือในอดีตเรียกว่า “สี่แยกขุนทัพแสง” และเป็นย่านที่เรียกว่า “ตลาดสี่กั๊ก” ปรางภูตักดินของชาวจีนที่ได้สร้างเรียงกันลงมาจนถึงหน้าวัดโพธิ์ศรี ชาวจีนส่วนใหญ่จะติดตามเจ้านายมาจากเมืองโคราช ต่อมาได้มีการสร้างตึกดินเป็นห้องแถวประมาณ ๕-๖ คูหาอยู่ ๒ ฟากถนน ถือเป็นอาคารพาณิชย์แห่งแรกของเมืองมหาสารคาม จำหน่ายสินค้าจำพวกของกินของใช้ต่างๆ อาทิ สบู่ เข็มด้าย ผักผลไม้ ดอง ปลาหูเค็ม น้ำมันก๊าด ไม้ขีดไฟ ดินสอ ใต้ จอบ เสียม ขี้สี(ขัน) สีย้อมผ้า (โดยเฉพาะต้นเข) “สียายอน”(จุนสี) เป็นต้น

ตึกดิน

สร้างขึ้นเมื่อคนจีนได้เข้ามาตั้งบ้านเรือนค้าขายในเมืองมหาสารคาม และได้นำเอาลักษณะการปลูกสร้างเรือนแบบจีนเข้ามาด้วยลักษณะของตึกดินที่ก่อสร้างเป็นห้องๆ แบบห้องแถวร้านค้าทั่วไปในปัจจุบัน จำนวนประมาณ ๔-๕ ห้องในแต่ละบล็อก บางแห่งอาจจะสร้างติดต่อกัน ๘-๙ ห้อง ตัวตึกนิยมสร้างเป็นชั้นเดียวไม่ยกพื้น พื้นดินอัดแน่นหรือปูด้วยอิฐ ผนังที่ก่อด้วยก้อนดินดิบจะต่อ “เล้าเต็ง” หรือชั้นลอยเพื่อไว้เก็บสินค้า ส่วนด้านหน้าของตึกดินจะเปิดโล่งตลอดแนวโดยประตูที่เรียกว่า “ประตูหน้าถ้ง” ใช้แบบถอดสอดร่อง ภายหลังมักนิยมทำบานหน้าถ้งติดบานพับที่เรียกว่า “ฝาเพี้ยม ตึกดินเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงร่องรอยของคนเชื้อสายจีนในอดีตที่เข้ามาค้าขายเมื่อแรกตั้งเมืองมหาสารคาม

เสาหงส์

นับตั้งแต่สถาปนาเมืองมหาสารคาม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘ ปรากฏเสาหงส์ที่แกะสลักลวดลายสูงประมาณ ๑๐ วา (๒๐ เมตร) ตรงยอดเสามีปฏิมากรรมรูปหงส์ทำด้วยไม้ตั้งอยู่บริเวณกุดนางใย หงส์เป็นไม้ตัวเล็กอ้วนๆ ป้อมๆ ปีกแนบลำตัวมีหางสั้นๆ และสูญหายไปราว พ.ศ. ๒๔๘๔ คติความเชื่อเรื่อง “หงส์” ในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนา และลัทธิพราหมณ์ ในทางพุทธศาสนา หงส์เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าด้วย เคยเสวยพระชาติเป็นพระยาหงส์ทอง ผู้คุ้มครองและป้องกันอันตรายจากเบื้องบน สวรรค์และท้องฟ้ารวมทั้งศิลปะที่สวยงามอีกด้วย มักตั้งข้างหน้าโบสถ์ วิหาร หน้าพระพุทธรูป ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เทศบาลเมืองมหาสารคามได้ประกอบพิธียกเสาหงส์ขึ้น โดยจัดทำหงส์ขึ้นมาใหม่และขยับที่ตั้งมาอยู่วงเวียนกลางถนน ห่างจากที่เดิมประมาณ ๑๐ เมตร

กุดนางใย (อักษรไทน้อย)

“กุดนางใย” เป็นชื่อของแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญของเมืองมหาสารคาม ลักษณะเป็นแม่น้ำปลายตื้น มีน้ำขังตลอดปี ภาษาถิ่นอีสานจึงเรียกแหล่งน้ำลักษณะดังกล่าวว่า กุด, ชาวเมืองมหาสารคามในอดีตได้อาศัยน้ำจากกุดนางใยใช้สอยต่างๆ เช่น รดผัก ยาสูบและพืชพันธุ์ต่างๆที่ปลูกตามริมกุดในทางประวัติศาสตร์ชื่อกุดนางใยได้เป็นชื่อที่ตั้งเป็นเมืองมหาสารคาม ในปี พ.ศ.๒๔๐๘ ต่อมาได้มีการสร้างสะพานข้ามขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๔๖ สมัยพระเจริญราชเดช (อุ่น) เจ้าเมืองมหาสารคามคนที่สาม และมีการศาลาพักผ่อนทางแกผู้สัญจรไปมาด้วย เล่ากันว่าในช่วงก่อนทศวรรษ ๒๔๘๐ นั้น มีจระเข้อาศัยอยู่จำนวนมาก และมักชอบขึ้นมานอนเกลยตามฝั่งตลิ่งของลำห้วยอาบแดดอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ยังออกจะดุร้ายอีกด้วย

คลองสมถวิล

หลวงอังคณานุรักษ์ (ร.อ.สมถวิล เทพาคำ) ข้าหลวงประจำจังหวัด เห็นว่าเมืองมหาสารคามเป็นเมืองกั้นดารน้ำ เท่าที่มีอยู่แล้วไม่พอแก่การใช้สอยบริโภค ด้านทางทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศตะวันตก ได้มีห้วยและแหล่งน้ำอยู่แล้ว แต่ทางทิศใต้ยาวตั้งเกือบ ๑๐๐ เส้น ก็จะเป็นประโยชน์แก่การกสิกรรมยิ่งขึ้น ส่วนคันคูที่ดินขุดขึ้นจากลำคลองก็อาจปรับปรุงขึ้นเป็นถนนสะดวกแก่การสัญจรไปมาของประชาชนในอนาคตได้ ทั้งจะได้เป็นเครื่องประดับบ้านเมืองให้งดงามขึ้นอีกส่วน ได้ใช้แรงงานจากราษฎรผู้ที่ดินค้ำเงินรัฐชูปกรณเป็นผู้ขุดคลอง

พิธีขุดคลองเริ่มทำพิธีในเช้าวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ นิมนต์พระภิกษุ ๗๐ รูปมารับอาหารบิณฑบาตที่ ๆจะทำพิธีขุดคลอง เมื่อได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว คณะกรรมการปฐมนิเทศก็ลงมือขุดพระภิกษุสวดชัยันโต

พระประธานกันทรวิชัย (พระพุทธกันทรวิชัยอภิมัยธรรมนายก)

พระพุทธรูปปางสมาธิเพชร วัสดุโลหะสำริด ขนาดหน้าตักกว้าง ๓๕ นิ้ว สูง ๘๒ นิ้ว ศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ จำลองแบบคุปตะตอนปลายประทับนั่งเหนือดอกบัวตามลัทธิมหายาน มีความเก่าแก่ประมาณ ๑,๓๐๐ ปี ต้นแบบของพระพุทธรูปองค์นี้ ได้จากพระพิมพ์ดินเผากันทรวิชัย ชุดพบที่ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ได้ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสนมหาเถระ) เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔

จังหวัดมหาสารคาม ได้อัญเชิญมาประดิษฐาน ณ บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคาม เป็นมิ่งขวัญชาวจังหวัดมหาสารคาม จนถึงปัจจุบัน โดยด้านหน้าพื้นที่ดังกล่าว บนถนนนครสวรรค์มีแนวต้นมะขามที่โดดเด่นเป็นสง่า ที่เทศบาลเมืองมหาสารคามอนุรักษ์ไว้ สะท้อนกายภาพของเมืองแต่เดิม จึงถือเป็นพื้นที่สำคัญและมีคุณค่าทางจิตใจของชาวมหาสารคาม

พิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคาม

ตั้งอยู่ภายในสวนสาธารณะหนองข่า ภายในอาคารแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น จัดแสดงนิทรรศการลักษณะถาวรบางส่วน คลังพิพิธภัณฑ์ และส่วนของห้องสำนักงาน พิพิธภัณฑ์เน้นจัดแสดงเรื่องราววิถีชีวิตของผู้คนเป็นหลัก มีแก่นของเรื่อง (Theme) แสดงออกถึงตัวตน หรือ อัตลักษณ์แห่งวิถีชีวิตชาวมหาสารคาม คือ “เมืองซ้อนชนบท” เปิดทำการ วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. วันหยุด ให้บริการเฉพาะกลุ่มคณะที่ติดต่อล่วงหน้า (ไม่เสียค่าบริการเข้าชม) โทร. ๐๔๓-๗๒๓๔๖๗ , ๐๔๓-๗๒๓๔๖๘

หอนาฬิกา

ด้วยลักษณะสถาปัตยกรรมสวยงามคล้ายพระธาตุ จึงมีหลายคนเรียกว่า พระธาตุเวลากลางเมือง นอกจากทำหน้าที่บอกเวลาแล้ว อีกความเชื่อคือการทำนายความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง หมายถึงหากนาฬิกาเดินตรงเวลาก็จะสะท้อนถึงความตั้งใจในการทำหน้าที่ของคณะผู้บริหารเทศบาล ที่สำคัญที่ตั้งของหอนาฬิกา ตั้งอยู่ใจกลางเมืองมหาสารคามจึงเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนอีกแห่ง โดยนายบุญช่วย อัตถากร นายเทศมนตรีสมัยนั้นได้ให้สถาปนิกส่วนตัวคือ นายทรงคุณ อัตถากร ออกแบบสร้างเสร็จในต้นปี ๒๕๐๑ ภายในติดตั้งนาฬิกาขนาดใหญ่ มีเส้นผ่านศูนย์กลางหน้าปัด ๑.๔๕ เมตร มีระฆังแขวนอยู่สองใบ น้ำหนักทั้งหมด ๕๙ กิโลกรัม ใบเล็กจะดังทุก ๑๕ นาที ใบใหญ่จะดังทุก ๑ ชั่วโมง ระยะเวลาของเสียงระฆังสามารถฟังได้ไกลในรัศมี ๔ กิโลเมตรปัจจุบัน หอนาฬิกา เปรียบเสมือนศูนย์รวมจิตใจของชาวมหาสารคาม ในเทศกาลสำคัญเทศบาลเมืองมหาสารคามใช้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ งานประเพณีสงกรานต์และมีการปรับภูมิทัศน์ ประดับตกแต่งไฟอย่างต่อเนื่องเชื่อมต่อไปยังถนนสายสี่ชมพูซึ่งที่มีแนวต้นมะขาม เรียงรายสวยงามพร้อมต้อนรับลูกหลานและนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ

ศาลากลางจังหวัด

สร้างขึ้นในสมัย หม่อมเจ้าพนมทวารวดี เป็นผู้ว่าราชการคนแรกของจังหวัดมหาสารคาม เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้ย้ายสถานที่ราชการและที่พักข้าราชการไปตั้งทิศตะวันตกของเมือง ทรงขอเงินจากรัฐบาล จำนวน ๔,๐๐๐ บาท มาปลูกสร้างเรือนจำ แต่การก่อสร้างเรือนจำนี้เงินไม่พอ จึงทรงขอไม้จากราษฎรมาเพิ่ม และในเดี๋ยวก่อน ได้ทำการปลูกสร้างศาลากลางขึ้นหนึ่งหลังแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ศาลากลางหลังนี้ได้มีการรื้อถอนปลูกสร้างใหม่เป็นตึก ๒ ชั้นขนาดใหญ่ เสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ในปีนั้นเป็นปีมหามงคลแก่ชาวมหาสารคามอย่างสูงสุด ตรงกับวันอังคาร ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน ประทับหน้ามุขศาลากลาง ถือเป็นครั้งแรกที่พระเจ้าแผ่นดินได้เสด็จมาเยี่ยมราษฎรในจังหวัดมหาสารคาม ปัจจุบันคืออุทยานการเรียนรู้จังหวัดมหาสารคาม (MK Park) โดยชั้น ๒ เป็น ห้องทรงงาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เคยเสด็จพระราชดำเนินประทับ

ศาลหลักเมือง

ศาลหลักเมือง ตั้งอยู่หน้าโรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม ถนนนครสวรรค์ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๘ โดยในสมัยท้าวมหาชัย (กวด) เจ้าเมืองมหาสารคามคนแรก ได้รวบรวมไพร่พลจากร้อยเอ็ดมาตั้งเมืองใหม่ และได้ตั้ง กองบัญชาการชั่วคราว อยู่บนเนินสูงแห่งหนึ่งแล้วสร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมืองขึ้น เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคู่เมืองมีลักษณะเป็นอาคารจัตุรมุข มีทางขึ้นทั้งสี่ทิศเสาหลักเมืองทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์ (ไม้คุณหรือแก่นคุณ) แกะสลักลงรักปิดทองอย่างสวยงาม

การเดินทาง ศาลหลักเมืองจังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ด้านหน้าโรงเรียนหลักเมือง จากสี่แยกหอนาฬิกา มุ่งหน้าสู่อำเภอโกสุมพิสัย ตั้งอยู่ขวามือ